

5

Elmaze Çitaku, Ardita Gashi

Edukatë figurative

Për klasën e pestë të arsimit fillor

Libri i mësuesit/es

PËRMBAJTJA

Udhërrëfyes	5
Hyrje	7
Planifikimi vjetor	15
Plani dymujor: shtator—tetor	16
Plani dymujor: nëntor—dhjetor	19
Plani tremujor: janar—shkurt—mars	22
Plani tremujor: prill—maj—qershor	25
Mësimi 1: Vija	28
Mësimi 2: Krijë figura me vija të ndryshme	30
Mësimi 3: Forma - Forma dydimensionale dhe tridimensionale	32
Mësimi 4: Krijëjmë e ndërtojmë forma dydimensionale dhe tridimensionale	34
Mësimi 5: Krijë forma tridimensionale	36
Mësimi 6: Hapësira	38
Mësimi 7: Perspektiva	40
Mësimi 8: Tekstura	42
Mësimi 9: Tekstura - punë praktike	44
Mësimi 10: Ngjyrat	46
Mësimi 11: Ngjyrat - Punime të ndryshme me lloje të ndryshme ngjyrash	48
Mësimi 12: Vizatimi	50
Mësimi 13: Vizatime - Peizazhi	52
Mësimi 14: Piktura - Teknikat e pikturimit	54
Mësimi 15: Piktura - Krijë një pikturë	56
Mësimi 16: Tonaliteti	58
Mësimi 17: Mozaiku - punë praktike	60
Mësimi 18: Grafika	62
Mësimi 19: Grafika - punë praktike	64
Mësimi 20: Grafika me gjethe - punë praktike	66
Mësimi 21: Skulptura	68
Mësimi 22: Skulptura - Modelo elefantit	70
Mësimi 23: Modelo lepurin	72
Mësimi 24: Artet aplikative	74
Mësimi 25: Veshjet kombëtare - punë praktike	76
Mësimi 26: Arti i qeramikës	78
Mësimi 27: Qeramika - Krijë një enë nga balta	80
Mësimi 28: Disenji i tekstilit	82
Mësimi 29: Disenji - Krijë një film vizatimor	84
Mësimi 30: Disenji - punë praktike	86
Mësimi 31: Fotografia artistike	88
Mësimi 32: Arkitektura	90
Mësimi 33: Arkitektura - Ndërto një qytet të vogël	92
Mësimi 34: Eksperienca (përvoja) artistike	94
Mësimi 35: Fotografia - punë praktike	96
Mësimi 36: Vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme	98
Mësimi 37: Vlerësimi estetiko-artistik	100

Të dashur mësues dhe mësuese,

Në duar keni librin tuaj, i hartuar për t'ju ardhur në ndihmë për zhvillimin e mësimit, mbështetur në metodologjitë më të përparuara bashkëkohore.

Sistemi arsimor në Kosovë ka kaluar nëpër vështirësi të ndryshme dhe në shkolla janë përdorur metoda tradicionale të mësimdhënies. Sot kemi mundësinë që arsimi t'i pajisë nxënësit me kompetencat që u nevojiten, për ta formësuar jetën e tyre dhe për të kontribuar në shoqëri. Për ta gjetur mënyrën më të mirë dhe për ta realizuar këtë synim, shtëpia botuese "Dukagjini" ka nisur projektin për përfshirjen e metodologjive të mësimdhënies ndërvepruese në librat e mësuesve, i cili ka për qëllim t'ju ndihmojë të gjeni përgjigje për pyetjen themelore: "Çfarë metodologjie do të përdorni për të ndërtuar e krijuar dije, shkathtësi, qëndrime dhe vlera që do t'u nevojiten nxënësve të Kosovës për ta formësuar të ardhmen e tyre?"

Integrimi në hapësirën arsimore të shekullit të 21-të kërkon, midis të tjerash, modernizimin e metodave ekzistuese të mësimdhënies dhe të të nxënit, futjen e veprimtarive bashkëkohore në mësim, që mundësojnë përgatitjen e një individi aktiv, të pavarur dhe të lirë, të pajisur me shprehje të menduarit kritik, krijues, komunikues dhe bashkëpunues, i aftë për t'i përmbushur kërkesat e shoqërisë së sotme.

Cilësia e re e të nxënit dhe mësimdhënies përbën përparësi absolute për arsimin. Ju nuk jeni vetëm burime informacioni, por lipset të përdorni metoda dinamike të mësimdhënies, të quajtura edhe metoda mësimore ndërvepruese, të cilat përbëjnë elementet bazë të këtij modeli, për t'i motivuar nxënësit që të angazhohen më shumë në mësim.

Modeli i këtyre librave po përdoret për herë të parë në Kosovë dhe mësimet janë hartuar nga kolegët tuaj, me profesionalizëm, përkushtim dhe përgjegjësi maksimale.

UDHËRRËFYES

për konceptimin e mësimeve model

Faqja në të majtë

Këto janë të dhëna identifikuese, të cilat orientojnë për mësimin.

Rezultatet e të nxënësit të temës janë në koherencë me ato të fushës.

Mësimi synon që, përmes rezultateve të të nxënësit, të kontribuojë në një ose disa prej kompetencave.

Rezultatet specifike të të nxënësit janë ato mbi të cilat ndërtohet mësimi.

Janë zëbërthim i rezultateve të të nxënësit sipas niveleve të arritjes. Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Paraqitja e faqes së librit të nxënësit ndihmon mësuesin/en gjatë përgatitjes.

Të gjitha mjetet dhe materialit që ndihmojnë në konkretizim.

Zakonisht, mësimi ka lidhje me lëndë dhe fusha të tjera që evidencohen.

Metodologjia e mësimit ndërtohet në hapa, të cilët mund të jenë tre ose edhe më shumë. Tri figurat jepen së bashku, çka sugjeron që mësimi duhet të ndërtohet mbi të mëparshmen, për të vijuar më pas me dije e shkathtësi të reja.

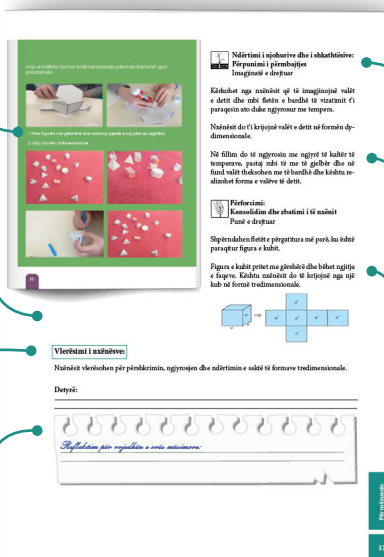
Faqja në të djathtë

Paraqitja e faqes së librit të nxënësit ndihmon mësuesin/en gjatë përgatitjes.

Në fund të mësimit bëhet vlerësimi formues i nxënësve për veprimtaritë e zhvilluara në mësim.

Për t'i përforcuar dijet dhe shkathtësitë, në fund të mësimit jepen detyra për t'u kryer në shtëpi.

Vetëreflektim dhe vetëvlerësim për orën mësimore në raport me arritjen e rezultateve të nxënësve.

Pas pjesës hyrëse, vijon hapi tjetër për pjesën kryesore të mësimin, ku, përmes përdorimit të teknikave të ndryshme, të nxënësit bëhet më tërheqës dhe nxënësit bëhen aktivë, duke u përfshirë në veprimtari të ndryshme.

Veprimtaritë në këtë hap a këta hapa të mësimin udhëhiqen nga mësuesi/ja dhe nxënësit i kryejnë ato sipas udhëzimeve apo duke ndjekur modelin gjysmë të përgatitur.

Hapi i fundit është praktikë e pavarur ku nxënësit inkurajohen që t'i vazhdojnë veprimtaritë, por tashmë të pavarur, dhe inkurajohen duke u dhënë sugjerime kur është e nevojshme.

Përshkrim i rubrikave kryesore të orës së mësimin

Rezultatet e të nxënësit të temës. Janë hartuar mbi bazën e koncepteve të përgjithshme, të cilat janë pika referuese në përzgjedhjen e përmbajtjeve mësimore për lëndën dhe rezultateve të të nxënësit për këtë temë. Në këtë rast, mund të merren nga tabela e krahasimit të planeve dhe të programeve ekzistuese me Kurrikulën Bërthamë, por edhe mund të hartohen vetë, mund të jenë një, dy a më shumë rezultate. Një rezultat i të nxënësit të lëndës mësimore mund të shërbejë për një apo më shumë njësi mësimore - kjo varet nga përshkrimi i rezultatit të të nxënësit dhe nga elementet përbërëse të tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës. Zhvillimi i kompetencave, përkatësisht në rezultatet e tyre, bëhet përmes fushës kurrikulare, e cila kontribuon në arritjen e rezultateve të kompetencave. Të gjitha kompetencat kryesore të kurrikulës zbërthehen në rezultate të nxënimit. Ato janë pjesë e Kurrikulës Bërthamë dhe parashihen të përvetësohen nga nxënësit, me rastin e përfundimit të shkallës së kurrikulës.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës. Shprehin kërkesat thelbësore të arritjes në fushën kurrikulare, drejt zotërimit të kompetencave kryesore, në përfundim të shkallës. Ato përshkruajnë atë se çfarë duhet të dijë, të besojë, të vlerësojë dhe të jetë i aftë për të bërë nxënësi në fund të shkallës a nivelit dhe shprehin një varg domenesh, duke përfshirë: njohuritë, shkathtësitë, qëndrimet dhe vlerat. Vendosen rezultatet e të nxënimit të fushës kurrikulare, vetëm ato që reflektohen në temën mësimore.

Rezultatet e të nxënimit. Rezultatet specifike të të nxënimit janë ato mbi të cilat ndërtohet ora e mësimi dhe përbëjnë detajimin e rezultateve të të nxënimit të temës, të cilat janë në koherencë me ato të fushës së kurrikulës.

Kriteret e vlerësimit/suksesit. Janë zbërthim i rezultateve të të nxënimit sipas niveleve të arritjes dhe sigurojnë vlerësim të drejtë për shkallën e zotërimit. Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Metodologjia dhe veprimtaritë me nxënësit - hapat e zhvillimit të mësimi. Mësimi zhvillohet përmes hapave, duke nxitur të menduarit logjik e kritik të nxënësit, duke pasur parasysh fazat e zhvillimit sipas Piazhësë.

Çfarë simbolizon modeli me tri pamje të ndryshme të ciklit të jetës së bimës së grurit?

Mbillet një farë në një truall pjellor. Pasi është bërë puna themelore e fillimit, mësuesi vazhdon dhe fara e grurit lëshon rrënjë dhe bima rritet. Kalliri i grurit është pjekur dhe përmban fara për shumë bimë të tjera; po kështu, edhe mësimi mund të çojë në shumë veprimtari të tjera.

Këto tri figura jepen së bashku njëra pas tjetrës, çka sugjeron që mësuesi/ja duhet të ndërtojë mësimin mbi të mëparshmen dhe të ketë parasysh se çfarë mund të vijojë. Cikli i jetës së grurit, nga fara në tokë, në bimë e prapë në farë, sugjeron, gjithashtu, ciklin e vazhdueshëm të shkollimit, përmes mbështetjes në njohuritë ekzistuese, për të vazhduar më tej.

Hyrje. Identifikohen njohuritë dhe shprehjet fillestare të nxënësve që të nxitet interesi i tyre për mësimin. Mësuesi, përmes përdorimit të teknikave të ndryshme, synon ta bëjë tërheqës të nxënimit e mësimi përmes veprimtarive të ndryshme, duke përdorur mjete të larmishme konkretizuese, figura, tabela, foto, video dhe të tjera.

Praktikë e udhëhequr. Veprimtaritë në këtë etapë të mësimi kërkojnë që të udhëhiqen nga mësuesi/ja dhe nxënësit i kryejnë ato sipas udhëzimeve a duke ndjekur modelin gjysmë të përgatitur.

Praktikë e pavarur. Nxënësit inkurajohen që t'i vazhdojnë veprimtaritë, por tashmë të pavarur dhe nxiten duke u dhënë sugjerime kur është e nevojshme.

EDUKATË FIGURATIVE 5

Arti figurativ është pjesë e kulturës dhe shërben si mjet universal komunikimi e interpretimi i ideve e mesazheve dhe i emocioneve individuale e kolektive. Arti figurativ përfshin krijimtarinë artistike autoriale, por edhe elemente të trashëgimisë kulturore lokale, kombëtare e universale, të manifestuara përmes kulturës, artefakteve, objekteve dhe krijimtarisë popullore (këngët, vallet, lojërat, legjendat, përrallat, mitet etj.).

Edukimi artistik u mundëson nxënësve që të kenë vizion, të planifikojnë dhe të caktojnë qëllime, të përcaktojnë metoda të ndryshme si t'i arrijnë ato qëllime, të identifikojnë alternativat, t'i rishikojnë ato, të zgjidhin probleme, të imagjinojnë, të punojnë në grupe dhe të zbatojnë vetëdisiplinë, durim, përqendrim, guxim dhe iniciativë. Me të gjitha këto veprime në fushën mësimore Artet, nxënësit përdorin tërë potencialin e tyre emocional dhe krijues në mënyrë unike. Të mësuarit përmes arteve e mundëson një nivel të menduarit më specifik, më krijues dhe më të avancuar, të bazuar në gjykim dhe imagjinatë.

Udhëzime metodologjike

Artet edukojnë në mënyrë të suksesshme për arritjen e kompetencave të parapara në kurrikulën e Kosovës, vetëm nëse gjatë mësimdhënies zbatohen në mënyrë të duhur parimet didaktike dhe metodike përkatëse në secilën prej lëndëve mësimore në fushën Artet.

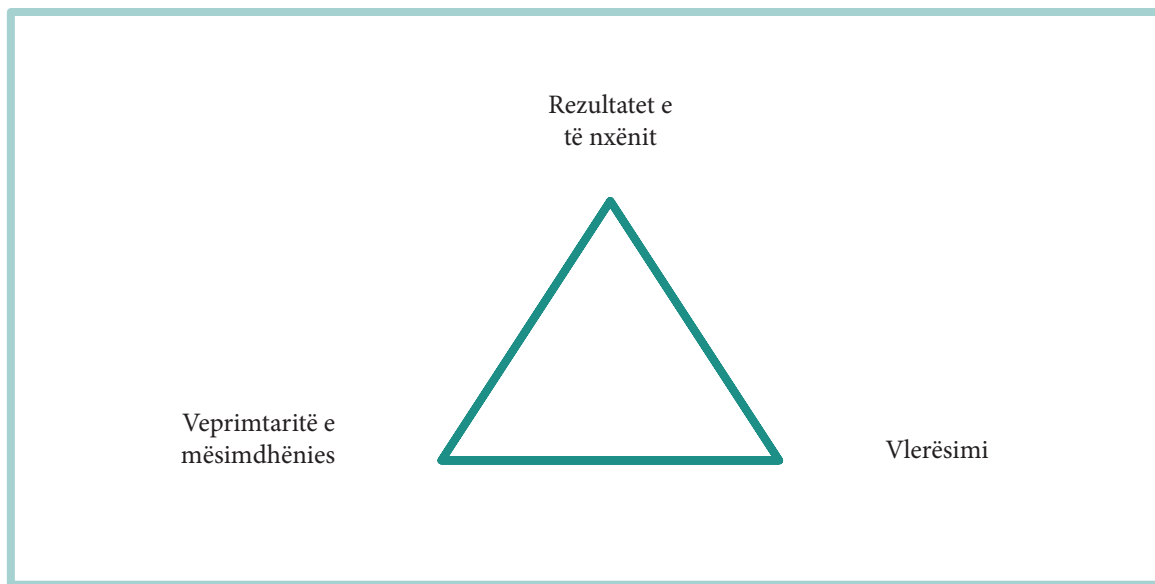
Metodologjia e mësimdhënies në lëndët artistike përfshin teknika dhe metoda mësimore specifike për zhvillimin e kompetencave artistike. Në këtë nivel, duhet të përdoren kryesisht loja krijuese, intuïta, mësimdhënia e integruar, e diferencuar (në bazë të prirjeve dhe interesimeve individuale të nxënësit), si dhe qasja konstruktive e të nxënit me nxënësin në qendër. Përjetimi artistik, nxitja e kërsërisë, e imagjinatës, liria e të shprehurit dhe inkurajimi i krijimtarisë janë parimet kryesore të metodologjisë së mësimdhënies në fushën e arteve.

Metodologjia ndërvepruese në mësimdhënie dhe të nxënëtit

Ky libër është hartuar për t'ju pajisur me metodologjinë ndërvepruese në ndërtimin e dijeve dhe formimit e shkathtësive. Ai i trajton temat mësimore në përputhje me "Kurrikulën bërthamë për klasën përgatitore dhe arsimin fillor të Kosovës" (2016), si dhe të gjitha dokumentet dhe udhëzimet administrative në fuqi, ku është mbështetur metodologjia me të gjitha elementet përbërëse, duke filluar me kontributin në kompetencat kryesore dhe rezultatet e të nxënit të fushës, rezultatet specifike të të nxënit të njësisë mësimore, mjetet e punës, ecurinë metodologjike të orës së mësimi e deri te vlerësimi i nxënësve. Një nga risitë e këtij libri është se përmban edhe një rubrikë: *Reflektim për rrjedhën e orës mësimore*. Qëllimi i kësaj rubrike është që t'ju ndihmojë të mbani shënime për punën tuaj në klasë, arritjet, por edhe mossuksesin, dhe më pas të reflektoni kur të bëni përsëritje, të kontrolloni dijet dhe të bëni vlerësimin e nxënësve, por edhe kur të zhvilloni mësimin një vit apo disa vjet më pas.

Në aspektin metodologjik të hartimit të modeleve orientuese për çdo orë mësimi, është treguar kujdes i veçantë në harmonizimin e të gjitha veprimtarive. Marrëdhëniet midis rezultateve të të nxënit - procedurave të mësimdhënies dhe të nxënit - vlerësimit, përbëjnë atë që në metodologjinë e sotme quhet

‘trekëndëshi magjik’. Ky trekëndësh paraqet marrëdhënien koherente midis rezultateve të të nxënësve, veprimtarisë së mësimdhënies/të nxënësve dhe vlerësimit. Këta tre komponentë janë në koherencë me njëri-tjetrin, me qëllim që nxënësit të inkurajohen për të mësuar, të jenë pjesëmarrës aktivë në ndërtimin e dijes dhe të shkathtësive.

Burimi: *Metodologji e mësimdhënies*, (faqe 102), B. Musai, 2014. Botuar në Tiranë: CDE

Zgjeroni dhe thelloni dijet Për më shumë lexoni në: Musai, B. (2014) *Metodologji e mësimdhënies*. Tiranë: CDE, faqe 101-128.

Metodologjia e çdo teme zhvillohet në mënyrë pamore rreth mësimit të librit të nxënësve, e cila ju ndihmon ta shikoni atë pa pasur nevojën që ta keni pranë. Përdorimi i kësaj mënyre të paraqitjes metodologjike të mësimit ka dhënë rezultate mjaft të mira.

Metodologjia ndërvepruese ka si qëllim përfshirjen aktive të nxënësve në ndërtimin e dijes dhe formimin e shprehive. Zhvillimi i nxënësve që mendojnë në mënyrë kritike e që janë krijues është në qendër të metodave të mësimdhënies, të mënyrave të të nxënësve e të çdo veprimtarie tjetër, me synim zhvillimin e shprehive të të menduarit të nivelit të lartë. Por, nga ana tjetër, jemi mbështetur edhe në parimet e psikologjisë së edukimit, kryesisht të zhvillimit njohës sipas moshave, me konsideratë të veçantë Zonën e

Zgjeroni dhe thelloni dijet Për më shumë lexoni në: Woolfolk, A. (2011) *Psikologji e edukimit*. Tiranë: CDE, faqe 47-51.

Zhvillimit Proksimal të Vigotskit, e cila është zona midis nivelit aktual të zhvillimit të fëmijës, sipas përcaktimit të aftësive për zgjidhjen e pavarur të problemeve dhe nivelit të zhvillimit që fëmija është në gjendje të arrijë, përmes orientimit të të rriturve, apo në bashkëpunim me bashkëmoshtarët e tij më të aftë. Kjo është një hapësirë dinamike ku mësimdhënia mund të japë rezultate e ndodhet diku midis asaj që nxënësi di dhe asaj

që nxënësi nuk është gati të mësojë. Zona e Zhvillimit Proksimal është hapësira e mësimit midis së mërzitshmes dhe së pamundurës. Në këtë hapësirë, mbështetja nga mësuesi/ja apo nga një bashkëmoshtar mund të bëjë që mësimi të japë rezultate.

Burimi: *Psikologji edukimi*, (faqe 47), A. Woolfolk, 2011. Botuar në Tiranë: CDE

Zgjeroni dhe thelloni dijet

Për më shumë lexoni në: Woolfolk. A. (2011) *Psikologji edukimi*. Tiranë: CDE, faqe 32-36.

Rezultatet e të nxënës për kompetencat kryesore të shkallës 2

I Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv	
1.	Lexon me zë drejt një tekst letrar apo joletrar, të palexuar më parë.
2.	Shkruan një tekst deri në një faqe (500 fjalë) e më shumë për një temë të caktuar.
3.	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
4.	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërin nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.
5.	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.
6.	Identifikon personazhet kryesore të një tregimi, drame, filmi, kënge apo ndonjë ngjarjeje nga jeta, bën dallimin e tyre duke bërë një listë me vetitë që i pëlqejnë dhe që nuk i pëlqejnë tek ata, diskuton rreth tyre, performon rolin e njërit prej personazheve në bashkëveprim me moshatarë.
7.	Shpreh në formë verbale dhe të shkruar fjali të thjeshta në gjuhë të huaj dhe përkthen në gjuhë amtare fjali të tjera të thjeshta që i dëgjon nga mjetet auditive, audiovizuale apo nga mësimdhënësi në gjuhë të huaj, të dhëna si detyrë.
8.	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër, u përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

II. Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ	
1.	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse.
2.	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera).
3.	Paraqet për diskutim argumentet për pajtueshmërinë ose kundërshtimin për një mendim e qëndrim të shprehur apo sjellje të manifestuar nga një apo më shumë persona (në klasë/shkollë apo jashtë saj).
4.	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca e natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme.
5.	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.
6.	Përshkruan dukurinë e caktuar (natyrore, shoqërore - historike) në njërin nga format shprehëse, duke veçuar ndryshimet që ndodhin apo kanë ndodhur në mjedisin që e rrethon e që janë rrjedhojë e kësaj dukurie.
7.	Paraqet dhe arsyeton me argumente mënyrën e zgjidhjes së një problemi/detyrë të caktuar të fushave të ndryshme (matematikore, gjuhësore, të shkencave të natyrës, shoqërore, të arteve, shëndetësore etj.) në kohëzgjatje prej 6-10 minutash.
8.	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore, të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimi) të tyre.

III. Kompetenca e të nxënës – Nxënës i suksesshëm	
1.	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes.
2.	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
3.	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme).
4.	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
5.	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar.
6.	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
7.	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitetet të caktuara dhe për të bashkëpunuar me të tjerët.
8.	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.
9.	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinë për zgjidhjen e një problemi/detyre të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër; prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta.

IV. Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv	
1.	Përgatit një autobiografi në të cilën prezanton veten me të dhënat personale dhe me prirjet për fusha të caktuara, duke i gjetur të përbashkëta me profesionet e dëshiruara.
2.	Përgatit një plan pune për një javë dhe specifikon aktivitetet më me prioritet, duke arsyetuar përzgjedhjen e tyre.
3.	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
4.	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
5.	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë-laborator, në shkollë dhe në mjedise të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar, duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
6.	Identifikon ushqimet më të shpeshta, materialet e tjera shpenzuese të familjes apo harxhimet vetjake dhe llogarit shpenzimet për një javë; të dhënat e gjetura i paraqet në formë tabelare/grafike apo në një formë tjetër.
7.	Lexon etiketën, udhëzuesin e produkteve të ndryshme (rrobave, ushqimit, barnave apo të teknikës) dhe jep sqarim për prejardhjen, përmbajtjen, përdorimin, mënyrën e mirëmbajtjes apo për rreziqet në rast mospërdorimi të drejtë - adekuat.

V. Kompetenca personale – Individ i shëndoshë	
1.	Prezanton para të tjerëve mënyrën e zbatimit të rregullave themelore të higjienës personale (fizike, të veshmbathjes, të gjësendeve personale) dhe të higjienës së mjedisit, ku jeton dhe vepron, përmes formave të ndryshme të shprehjes.
2.	Merr pjesë në aktivitete fizike - lojëra lëvizore dhe në lojëra sportive, bën përpjekje për arritjen e standardeve të përcaktuara, luan fer, menaxhon emocionet e veta dhe prezanton para të tjerëve gjendjen fizike dhe shpirtërore pas realizimit të një aktiviteti fizik apo loje sportive.
3.	Përgatit një listë (me njërin nga format e shprehjes, shkrim, vizatim etj.) me ushqimet që i konsumon familja, duke i renditur ato sipas kalorisë dhe, më pas, i klasifikon në ushqime të shëndetshme dhe më pak të shëndetshme.
4.	Lexon të dhënat në paketim të ushqimit dhe diskuton në grup për këto të dhëna (vlerat ushqyese, afatet e prodhimit etj.).
5.	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse.
6.	Propozon alternativa për zgjidhjen konstruktive të një konflikti ndërpersonal, duke i analizuar paraprakisht me kujdes rrethanat që kanë shkaktuar konfliktin, ndan përvojat, mendimet dhe ndjenjat e veta me anëtarët e grupit.
7.	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
8.	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
9.	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar, duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtja e rregullt e sendeve që e rrethojnë etj.).

VI. Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm	
1.	Paraqet në forma të ndryshme të drejtat dhe përgjegjësitë e pjesëtarëve të familjes së vet dhe i diskuton ato me të tjerët, më pas i krahason me të drejtat dhe përgjegjësitë e nxënësve, mësuesve dhe stafit menaxhues në shkollë apo me pjesëtarët e ndonjë institucioni.
2.	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
3.	Propozon vlera shoqërore që janë të rëndësishme të kultivohen në klasë, në shkollë apo në familje (si p.sh., besimi i ndërsjellë, toleranca, solidariteti, respekti, mirësjellja etj.) dhe me shembull konkret përshkruan ndonjë situatë ku gjen shprehje ndonjëra nga to.
4.	Manifeston veprime që shprehin mirësjellje në situata të ndryshme dhe me shembull konkret tregon përdorimin e tyre në klasë/shkollë, në familje e në komunitet.
5.	Propozon dhe ndan mendimin me shokët/shoqet e klasës për procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të grupeve të aktiviteteve të ndryshme me karakter mësues, të këshillave në klasë apo në shkollë, përbërjen dhe rolin e tyre.
6.	Merr pjesë në hartimin e rregullave të lojës, në klasë, në shkollë (p.sh., si propozues rregullash, menaxhues i propozimeve nga të tjerët etj.) dhe argumenton rëndësinë e respektimit të ndonjëres rregull të propozuar në forma të ndryshme të shprehjes, duke parashikuar pasojat e moszbatimit të saj.
7.	Identifikon dy e më shumë organizime shoqërore dhe përshkruan (në formë të shkruar apo në ndonjë formë tjetër) mënyrat/mundësitë se si njerëzit e ndryshëm me përvoja të ndryshme mund të organizojnë diçka të përbashkët.
8.	Prezanton në mënyrë kronologjike ndryshimet e familjes dhe të rrethit në aspekte të ndryshme (si: objektet e banimit, festat, veshjet, ushqimet - mënyra e të ushqyerit, menaxhimi i ekonomisë familjare, të drejtat, përgjegjësitë dhe vendimmarrja në familje etj.) ose disa nga personalitetet dhe ngjarjet kryesore të popullit të vet, duke e dalluar të tashmen nga e kaluara.
9.	Paraqet me shembuj konkretë sjelljet që duhen manifestuar në rast rreziku nga fatkeqësitë natyrore apo të krijuara nga njeriu, si: zjarri, vërshimi, tërmeti, komunikimi me njerëz të panjohur etj.

REZULTATET E TË NXËNIT TË FUSHËS ARTET Shkalla 2

I. NJOHURITË, TË KUPTUARIT DHE SHKATHTËSITË	
1. Krijimtaria dhe performanca artistike Nxënësit, sipas prirjes, dispozitave dhe interesimit individual, zhvillojnë shkathhtësi të ndryshme për interpretim artistik në aktivitete artistike muzikore, pamore, vallëzim, aktrim etj.	
Nxënësi/ja zhvillon shkathhtësitë performuese (interpretuese) në një apo në më shumë vep- rimtari artistike:	
1.	Këndon individualisht dhe në grup, këngë e melodi sipas imitimit dhe notacionit muzikor me simbole (lule, flutura, katrorë etj.);
2.	Ritmizon vargje, ritme me zë dhe me vegla muzikore sipas imitimit dhe notacionit muzikor me simbole;
3.	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
4.	Luan në instrumente muzikore fëmijërore (të Orfit dhe populllore) sipas prirjes dhe mundësive interpretuese (muzike);
5.	Lëviz dhe vallëzon sipas muzikës së dëgjuar, tekstit dramatik ose mesazhit artistik që dëshiron të shprehë;
6.	Krijon ritme e melodi me zë ose instrumente muzikore në bazë të ritmit ose tekstit poetik;
7.	Krijon lëvizje origjinale kreative sipas muzikës, tekstit letrar ose situatës së caktuar (vallëzim, dramë);
8.	Krijon elemente origjinale në interpretimin e rolit të caktuar dhe paraqitjes skenike.

2. Gjuha dhe komunikimi artistik	
Nxënësit njohin dhe përdorin elementet dhe parimet e gjuhës artistike, proceset dhe teknikat themelore të krijimtarisë artistike në muzikë, arte pamore, art dramatik dhe në vallëzim.	
Nxënësi/ja:	
1.	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh.: njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.

3. Relacioni art-shoqëri	
Nxënësit kuptojnë zhvillimin dhe ndikimin e artit në shoqëri dhe anasjellas në kontekstin historik, social dhe kulturor.	
Nxënësi/ja:	
1.	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimi (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
2.	Emërton dhe dallon gjinitë dhe zhanret e ndryshme artistike;
3.	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.	Dallon, krahason dhe prezanton krijues, performues dhe formacione interpretuese të zhanreve dhe stileve të ndryshme artistike në nivel kombëtar dhe atë global.

4. Çmuarja dhe vlerësimi estetiko-artistik

Nxënësit aplikojnë gjykim dhe vlerësim kritik të veprave artistike në muzikë, arte pamore, art dramatik dhe vallëzim, duke u bazuar në të kuptuarit e filozofisë së artit dhe parimet estetike.

Nxënësi/ja:

1. Shpreh reagimin personal e emocional ndaj përjetimit të veprës artistike me disa fjali të thjeshta gjatë bisedës dhe vërtetimit, me lëvizje, mimikë, me mjete shprehëse të tjera etj.;
2. Çmon dhe vlerëson performancën/krijimet artistike vetanake dhe të tjerëve me fjalor shumë të thjeshtë (p.sh., ai/ajo këndoi mirë, pastër, më pëlqejnë ngjyrat që ke përdorur, nuk e ke vizatuar mirë formën e topit etj.).

II. QËNDRIMET DHE VLERAT që zhvillohen te nxënësi/ja:

- Qëndrimi pozitiv ndaj artit dhe së bukurës në natyrë dhe në art;
- Qëndrimi pozitiv ndaj trashëgimisë kulturore kombëtare;
- Qëndrimi pozitiv dhe respekti ndaj kulturave të ndryshme;
- Bashkëpunimi dhe përgjegjësia;
- Përqendrimi dhe durimi.

III. AFTËSITË DHE SHKATHËSITË që zhvillohen te nxënësi/ja:

- Të vërejturit/të dëgjuarit/aftësitë perceptuese (aftësia për të vërejtur dhe për të dalluar ritmin dhe harmoninë tingullore, harmoninë e ngjyrave, formave, strukturave, karaktereve, lëvizjeve etj.);
- Aftësitë përjetuese artistike;
- Vëmendja dhe memorizimi;
- Vullneti dhe motivacioni;
- Imagjinata dhe krijimtaria;
- Iniciativa dhe interesimi;
- Shkathësitë muzikore;
- Shkathësitë lëvizore;
- Shkathësitë shprehëse figurative;
- Komunikimi dhe të shprehurit artistik multidisiplinar;
- Shkathësia për punë ekipore;
- Të menduarit analitik, kritik dhe krijues.

Planifikimi vjetor i temave mësimore për fushën e kurrikulës: Artet **Klasa V**

TEMAT MËSIMORE TË SHPËRNDARA GJATË MUAJVE					
Lëndët e fushës kurrikulare	GJYSMËVJETORI I		GJYSMËVJETORI II		Rezultatet e kompetencave (Rezultatet e të nxënit për shkallë)
	Shtator—tëtor	Nëntor—dhjetor	Janar—shkurt—mars	Prill—maj—qershor	
Edukatë figurative	Vija	Tekstura	Piktura	Arkitektura	Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv 3,5,8 Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ 1,2,4,5,8 Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm 1,4,7,8 Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv 3,4 Kompetenca personale – Individ i shëndoshë 5,8 Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm 6,2
	Forma	Vizatimi	Grafika	Disenji	
	Hapësira	Ngjyrat	Skulptura	Eksperienca artistike	
	Tekstura	Piktura	Disenji	Aktivitete dhe ngjarje kulturore – artistike	
			Qeramika	Vepra arti	
		Artet aplikative	Vlerësimi i veprave artistike		
	Gjithsej 8 orë	Gjithsej 8 orë	Gjithsej 12 orë	Gjithsej 9 orë	

PLANI DYMUIJOR: SHTATOR—TETOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: V

Temat mësimore: Vija,
Forma,
Hapësira,
Tekstura.

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër. U përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse;
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërtton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.7	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitetet të caktuar dhe për të bashkëpunuar me të tjerët;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.;
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.5	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse;
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
-------------	--

Rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjetet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.;
3.1	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimin (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon moshën dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore			Rezultatet e të nxënit për tema mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e Vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Vija	-	Përdor elemente figurative në punime të ndryshme;	1. Vija	9	-	Vlerësim formativ	Gjuhë amtare	“Edukatë figurative 5”
Forma	-	Përdor lloje të ndryshme të vijave në punime artistike;	2. Krijo figura me vija të ndryshme		-	Vlerësim sumativ	Njeriu dhe natyra	Burime nga interneti
Hapësira	-	Dallon format dydimensionale dhe tridimensionale;	3. Forma - Forma dydimensionale dhe tridimensionale		-		Shkathësi për jetë	
	-	Realizon punime në forma tridimensionale;	4. Krijojmë dhe ndërtojmë forma dydimensionale dhe tridimensionale		-		Matematikë	
	-	Realizon punime në forma dydimensionale;	5. Krijo forma tridimensionale		-		Edukimi për media	
	-	Dallon hapësirën e jashtme nga hapësira e brendshme;	6. Hapësira		-		Edukimi për paqe	
	-	Përdor perspektivën për të krijuar iluzionin e largësisë;	7. Perspektiva		-		Edukimi për qytet-ari demokratike	
	-	Realizon tekstura me materiale të ndryshme;	8. Tekstura		-		Globalizimi dhe ndërvlerësia	
	-	Zhvillon aftësinë për pamjet e perspektivës në hapësirë;			-		Zhvillimi i qën-drueshëm	
	-	Vizaton dhe ngjyros punime nga temat e dhëna;			-			
	-	Bën dallimin dhe krahasimin e formave, të figurave natyrore e artificiale;			-			
	-	Shprehjet me punime të formave me trajta të ndryshme.			-			

PLANI DYMUJOR: NËNTOR—DHJETOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: V

Temat mësimore: Tekstura,
Vizatimi,
Ngjyrat,
Piktura.

Rezultatet e të nxënësve për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër. U përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse;
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërtimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënësve – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njëres nga format e shprehjes;
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.;
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.5	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse.
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
-------------	--

Rezultatet e të nxënësve të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.;
3.1	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimi (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura, p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për atë sa lejon moshën dhe aftësinë e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënit për tema mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet	
Tekstura	- Realizon tekstura me materiale të ndryshme; - Dallon llojet e ndryshme të ngjyrave (primare, sekondare); - Përdor nuanca të ndryshme të ngjyrave; - Përdor tonalitetin në punime artistike; - Realizon punime në teknikën e ngjyruarave tempera - akwarele; - Realizon punime në teknika të ndryshme të artit; - Kombinon ngjyra, duke krijuar nuanca të ndryshme; - Përdor elementet figurative në punime të ndryshme; - Përdor teknikën e lapsit në vizatim. - Përdor lapsin të skicat për pikturim; - Përdor lloje të ndryshme të vijave në punimet artistike.	10. Tekstura - punë praktike 11. Ngjyrat 12. Ngjyrat - Punime të ndryshme me lloje të ndryshme ngjyrash 13. Vizatimi 14. Vizatime - Peizazhi 15. Piktura - Teknikat e pikturimit 16. Piktura - Krijo një pikturë 17. Tonaliteti	8	- Mësimdhënie dhe nxënie me nxënësin në qendër dhe gjithëpërfshirja - Mësimdhënie dhe nxënie e bazuar në arritjen e kompetencave - Mësimdhënie dhe nxënie e bazuar në qasjen e integruar - Mësimdhënie dhe nxënie e diferencuar	Vlerësim formativ Vlerësim sumativ	Gjuhë amtare Njeriu dhe natyra Shkathësi për jetë Matematikë Edukimi për media Edukimi për paqe Edukimi për qytetari demokratike Globalizimi dhe ndërvlerësia Zhvillimi i qëndrueshëm	“Edukatë figurative 5” Burime nga interneti
Ngjyrat							
Vizatimi							
Piktura							

PLANI TREMUJOR: JANAR—SHKURT—MARS

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: V

Temat mësimore: Piktura,
Grafika,
Skulptura,

Disenji,
Qeramika,
Artet aplikative.

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë;
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër. U përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse;
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërtton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore, të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.7	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitet të caktuar dhe për të bashkëpunuar me të tjerët;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion, gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.;
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.5	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse;
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
------	--

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh.: njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjetet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.;
3.1	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimin (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura, p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon moshën dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënit për tema mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e mësimdhënies	Metodologjia e Vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Piktura Grafika Skulptura Disenji Artet aplikative Qeramika	- Realizon punime në teknika të ndryshme të artit; - Gdhend shabllone për imazhe grafike; - Shtyp imazhe të ndryshme grafike në fletë; - Dallon mediumet e ndryshme artistike; - Modelon skulptura të ndryshme; - Realizon relieve të ndryshme; - Realizon disenje grafike sipas një teme; - Realizon veshje të vogla me materiale të ndryshme të tekstilit; - Modelon enë të vogla nga argjila.	17. Mozaiku - punë praktike 18. Grafika 19. Grafika - punë praktike 20. Grafika me gjethe - punë praktike 21. Skulptura 22. Skulptura - Modelo elefantin 23. Modelo lepurin 24. Disenji 25. Veshjet kom-bëtare – punë praktike 26. Arti i qeramikës 27. Qeramika - Krijimë një enë nga balta 28. Disenji i tekstilit	12	Mësimdhënie dhe nxënie me nxënësin në qendër dhe gjithëpërfshirja Mësimdhënie dhe nxënie e bazuar në arritjen e kompetencave Mësimdhënie dhe nxënie e bazuar në qasjen e integruar Mësimdhënie dhe nxënie e diferencuar	- Vlerësimi formativ - Vlerësim sumativ	Gjuhë amtare Njeriu dhe natyra Shkathësi për jetë Matematikë Edukimi për media Edukimi për paqe Edukimi për qytet-ari demokratike Globalizimi dhe ndërvlerësia Zhvillimi i qëndrueshëm	“Edukatë figurative 5” Burime nga interneti

PLANI TREMUJOR: PRILL—MAJ—QERSHOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: V

Temat mësimore: Arkitektura, Aktivitete dhe ngjarje kulturore-artistike,
Disenji, Vepra arti,
Eksperiencia artistike, Vlerësimi i veprave artistike.

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. I. *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë;
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër. U përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse;
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërtton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore, të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimi) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.7	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitet të caktuar dhe për të bashkëpunuar me të tjerët;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.;
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.5	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse;
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
------	--

Rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh.: njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.;
3.1	Rinjuh vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimit (rinjuh këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodina nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon moshën dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave).

Temat mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)			Metodologjia e vlerësimit			Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
	Rezultatet e të nxënësve për temën mësimore	Njësitë mësimore		Metodologjia e vlerësimit	Metodologjia e vlerësimit	Metodologjia e vlerësimit		
Disenji Arkitektura Eksperiencia artistike	- Realizon disenj grafik sipas një teme; - Realizon objekte të vogla të arkitekturës me materiale të ndryshme; - Merr pjesë në ekspozita shkollore dhe jashtëshkollore; - Merr pjesë në projekte të ndryshme artistike brenda dhe jashtë shkollës; - Ndjek aktivitetet të ndryshme artistike, si: ekspozitat dhe ngjarjet artistike; - Viziton galeri arti, muze arti; - Realizon vizita virtuale në internet të institucioneve të artit; - Dallon disa periudha të ndryshme të artit; - Identifikon disa vepra të artistëve të njohur; - Identifikon disa nga artistët ndërkombëtarë dhe shqiptarë; - Përshkruan vepra arti dhe objekte të trashëgimisë kulturore të trojeve shqiptare; - Shpreh mendimin personal mbi një veprë arti; - Analizon dhe vlerëson krijimet artistike vetjake dhe të tjerëve; - Kultivon aftësinë e përjetimit të veprave artistike; - Kultivon shijen estetike në art; - Krijon kulturën e diskutimit dhe të reflektimit të mendimit mbi artin dhe veprat e artit.	29. Disenji - Krijë një film vizatimor 30. Disenji - punë praktike 31. Fotografia artistike 32. Arkitektura 33. Arkitektura - Ndërto një qytet të vogël 34. Eksperiencia (përvoja) artistike 35. Fotografia - punë praktike 36. Vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme 37. Vlerësimi estetiko-artistik	9	Mësimdhënie dhe nxënësin në qendër dhe gjithëpërfshirja	Mësimdhënie dhe nxënësi e bazuar në arritjen e kompetencave	Mësimdhënie dhe nxënësi e bazuar në qasjen e integruar	Mësimdhënie dhe nxënësi e diferen-cuar	"Edukatë figurative 5" Burime nga interneti

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vija

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor lloje të ndryshme të vijave në punimet artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3; 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vija

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Krahason lloje të ndryshme të vijave;
- Shpjegon dallimin e formave dydimensionale dhe tridimensionale.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Libri, lapsi, ngjyrat, letër vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

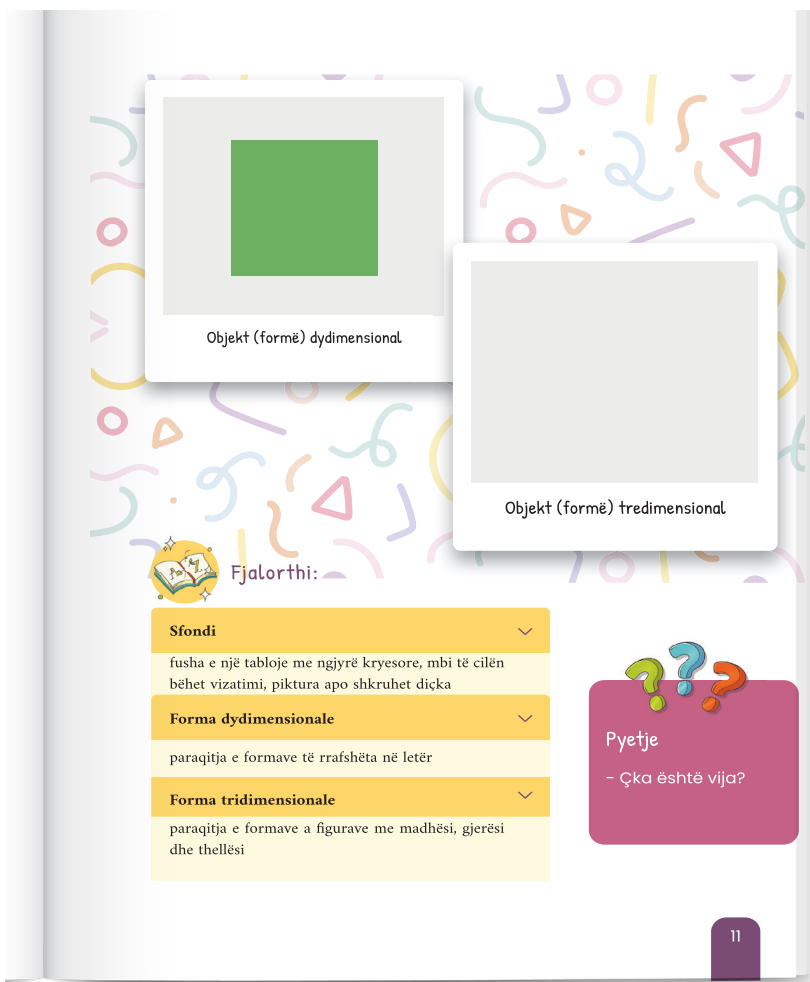
Nxiten nxënësit të tregojnë se çfarë lloje të vijave dinë. Më pas, disa prej tyre dalin në tabelë dhe vizatojnë lloje të ndryshme të vijave, si: vija të drejta, të lakuara, të hapura, të mbyllura, të valëzuara, rrethore, zigzage, të holla, të trasha etj.

VIJA

Një vijë formohet nga një seri pikash. Vija është një nga elementet themelore të artit dhe mund të shtrihet pafundësisht. Cdo imazh përbëhet nga vija të drejta, të lakuara, të hapura, të mbyllura, të holla, të trasha; të cilat janë të vendosura në një sfond për të krijuar objekte dy apo tridimensionale. Me anë të vijave shprehen ndjenja dhe emocione të ndryshme.

Llojet e vijave

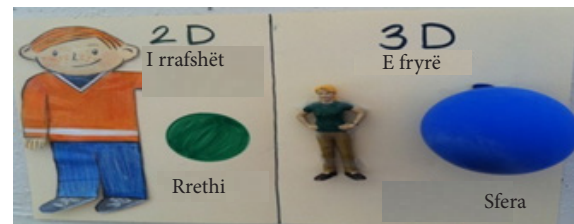

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
 Të nxënësit në bashkëpunim

Lexohen fjalët e paraqitura në fjalorth dhe diskutohet rreth tyre.

Nxënësit u shpjegohet dallimi ndërmjet objekteve (formave) dydimensionale dhe tredimensionale.

Paraqiten me videoprojektor shembuj të ndryshëm të formave dydimensionale dhe tredimensionale, p.sh.:

Përforsimi:
Konsolidim dhe zbatimi i të nxënësit
 Punë e drejtuar

Nxënësit përdorin lloje të ndryshme të vijave, i kombinojnë ato me njëra-tjetrën dhe formojnë

figura të ndryshme.

Vizatohen figura të ndryshme me lloje të ndryshme vijash, p.sh.: figura me vija të drejta, të lakuara (detyra e parë në libër).

Më pas, vazhdojnë me detyrën e dytë, vizatojnë një pamje të natyrës, duke i theksuar vijat me ngjyra.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësit vlerësohen për krahasimin e llojeve të ndryshme të vijave dhe për shpjegimin e dallimit në mes të figurave dydimensionale dhe tredimensionale.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vija

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor teknikën e lapsit në vizatim;

Përdor elementet figurative në punime të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3,II.1.4.5,III.1,5.8,VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3,2.1,3.1,4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijo figura me vija të ndryshme

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon llojet e vijave duke i vizatuar ato;
- Vizaton gjethet sipas modelit në libër;
- Analizon vijat e përdorura në vizatim.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Laps, ngjyra, letër vizatimi, plastelinë, shkopinj, penj etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Paraqiten në projektor lloje të ndryshme të vijave.

Parashtrohet pyetja: *Çfarë lloje të vijave kemi?*

Nxënësit tregojnë njohuritë e tyre për vijat dhe llojet e tyre.

Udhëzohen t'i vizatojnë ato (të lakuara, të drejta, të pjerrëta, të holla, të trasha, të hapura, të mbyllura).

Punë praktike në klasë

Krijojmë figura me linjë të hollë, duke përdorur vija të ndryshme

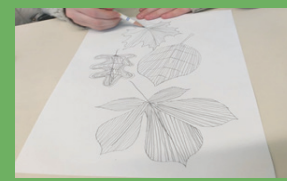
Duke përdorur vija, paraqite rrugën nga shtëpia deri në shkollë me anë të plastelinës, penjve, shkopinjve apo mjeteve të tjera. Përdor lloje të ndryshme vijash në punim.

1. Vizato gjethe të ndryshme në fletë të bardhë.

2. Vizato vija të ndryshme me laps në gjethe.

3. Vizato vija të ndryshme me ngjyra të drurit në gjethe.

4. Vizato vija të ndryshme me flamaster në gjethe.

9

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që, duke përdorur plastelinë, shkopinj ose penj, të paraqesin rrugën e tyre me vija nga shtëpia deri në shkollë.

Ata i vizatojnë sipas modelit në libër, duke i ndjekur hapat:

1. Vizato gjethe të ndryshme në fletë të bardhë;
2. Vizato vija të ndryshme në gjethe me laps;
3. Vizato vija të ndryshme në gjethe me ngjyra të drurit;
4. Vizato me ngjyra vija të ndryshme në gjethe.

Përforcimi: Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit Rishikim në dyshe

Nxënësit ndahen në dyshe ku njëri luan rolin e raportuesit, kurse tjetri rolin e vëzhguesit.

Ata dalin para tabelës dhe i analizojnë punimet e njëri-tjetrit.

Raportuesi e analizon punimin duke u fokusuar te vijat, llojet e vijave, ngjyrave që i ka përdorur shoku. Më pas, i prezanton ato.

Vëzhguesi e plotëson punimin aty ku ka nevojë për plotësim. Pastaj ndërrohen rolet dhe aktiviteti vazhdon me dyshet e tjera.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të vijave, diskutimin dhe saktësinë në vizatim.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Forma

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon format dydimensionale dhe format tridimensionale;

Përdor lloje të ndryshme të vijave në punimet artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1,8, III.4, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Forma - Forma dydimensionale dhe tridimensionale

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon format dydimensionale nga format tridimensionale;
- Krijon forma dydimensionale dhe tridimensionale;
- Klasifikon veprat artistike në forma dydimensionale dhe tridimensionale.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Laps, ngjyra, letër vizatimi, plastelinë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë:

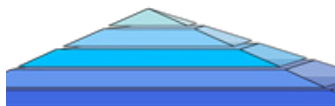
Diskutim i drejtuar

Paraqiten para nxënësve disa vizatime, piktura dhe trupa gjeometrikë:

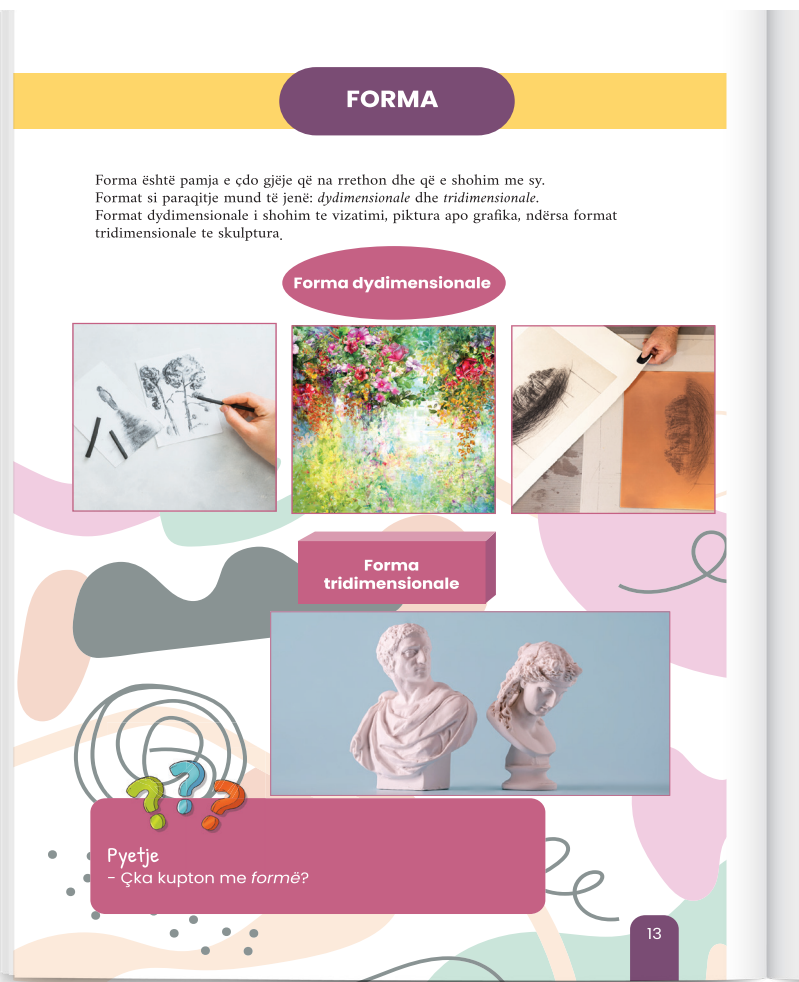
Kubi

Piramida

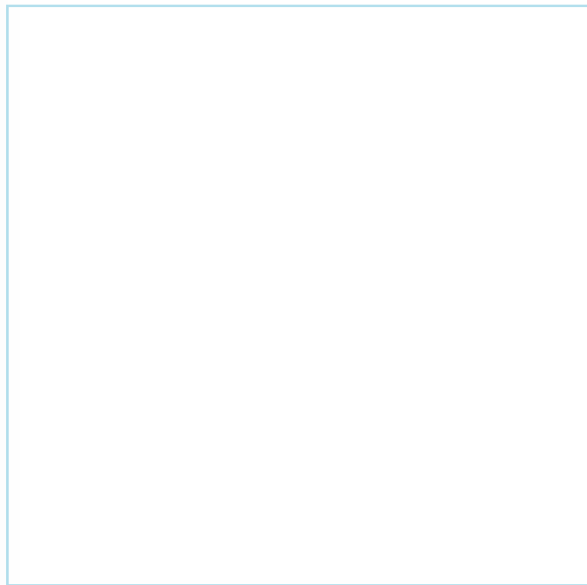
Piktura

Detyra

Detyra 1

Vizato dhe ngjyros forma dydimensionale.

Detyra 2

Krijo e ndërto forma tridimensionale përmes kartonit dhe plastelinës.

17

Diskutohet në bazë të pyetjeve: Çfarë janë vizatimet? Pikturat? A janë figura apo trupa? Demonstrrohet që, nëse i lëshojmë, bien poshtë, dhe janë forma dydimensionale.

Çfarë janë trupat gjeometrikë? Piramida, kubi, kuboidi? A janë trupa që qëndrojnë në hapësirë?

Demonstrohet që trupat gjeometrikë kanë forma tridimensionale.

Nxënësit përgjigjen dhe bëjnë dallimin në mes të formave 2D dhe 3D.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që, duke përdorur plastelinë, shkopinj ose penj, të paraqesin rrugën e tyre me vija nga shtëpia deri në shkollë.

Vizatojnë sipas modelit në libër, duke i ndjekur hapat:

1. Vizato gjethe të ndryshme në fletë të bardhë;
2. Vizato vija të ndryshme në gjethe me laps;
3. Vizato vija të ndryshme në gjethe me ngjyra të drurit;
4. Vizato me ngjyra vija të ndryshme në gjethe.

Përforcimi:

Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit

Rishikim në dyshe

Nxënësit ndahen në dyshe ku njëri luan rolin e raportuesit, kurse tjetri rolin e vëzhguesit.

Ata dalin para tabelës dhe analizojnë punimet e njëri-tjetrit.

Raportuesi e analizon punimin duke u fokusuar te vijat, llojet e vijave, ngjyrave që i ka përdorur shoku.

Më pas, i prezanton ato.

Vëzhguesi e plotëson punimin aty ku ka nevojë për plotësim. Pastaj ndërrohen rolet dhe aktiviteti vazhdon me dyshet e tjera.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të vijave, diskutimin dhe saktësinë në vizatim.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Forma dydimensionale dhe tridimensionale

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon format dydimensionale nga ato tridimensionale.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3; 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijojmë e ndërtojmë forma dydimensionale dhe tridimensionale

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan objekte (forma) 3D;
- Ngjyros sipas udhëzimit;
- Ndërton forma 3D.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Tempera, letra vizatimi, brusha të dhëmbëve, ngjitës i letrës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Paraqiten disa figura me projektor. Kërkohej nga nxënësit t'i identifikojnë objektet (format) 2D dhe 3D.

Çfarë trupa gjeometrikë dini? P.sh.: kubi, kuboidi, cilindri etj.

Pse dallojnë trupat gjeometrikë nga figurat gjeometrike, si: katrori, drejtkëndëshi, rrethi?

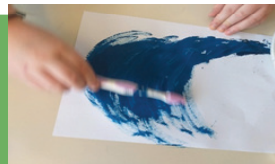

Forma dydimensionale dhe tridimensionale

Punë praktike në klasë

Krijimi i valëve të detit në formën dydimensionale me anë të temperave dhe të brushës së dhëmbëve

Mjetet e punës: fleta e bardhë, ngjyrat tempera dhe brusha e dhëmbëve.

1. Ngjyrose fletën e bardhë me të kaltrën temper, përmes brushës së dhëmbëve.

2. Mbi pjesën e ngjyrosur me ngjyrë të kaltër, ngjyros me të gjelbrën temper formën e valëve.

3. Mbi pjesën e ngjyrosur, theksoji valët e detit duke ngjyrosur me të bardhën temper.

Forma dydimensionale dhe tridimensionale

Punë praktike në klasë

Krijimi i valëve të detit në formën dydimensionale me anë të temperave dhe të brushës së dhëmbëve

Mjetet e punës: fleta e bardhë, ngjyrat tempera dhe brusha e dhëmbëve.

1. Ngjyrose fletën e bardhë me të kaltrën temper, përmes brushës së dhëmbëve.

2. Mbi pjesën e ngjyrosur me ngjyrë të kaltër, ngjyros me të gjelbrën temper formën e valëve.

3. Mbi pjesën e ngjyrosur, theksoji valët e detit duke ngjyrosur me të bardhën temper.

14

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Imagjinatë e drejtuar

Kërkohet nga nxënësit që të imagjinojnë valët e detit dhe mbi fletën e bardhë të vizatimit t'i paraqesin ato, duke ngjyrosur me tempera.

Nxënësit do t'i krijojnë valët e detit në formën dydimensionale.

Për të realizuar formën e valëve të detit, në fillim do të ngjyrosin me ngjyrë të kaltër të temperave, pastaj mbi të me të gjelbër dhe, në fund, valët theksohen me të bardhë.

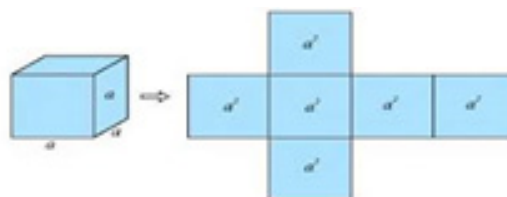
Përforcimi:

Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit

Punë e drejtuar

Shpërndahen fletët e përgatitura më parë, ku është paraqitur figura e kubit.

Figura e kubit pritet me gërshtë dhe bëhet ngjitja e faqeve. Kështu, nxënësit do të krijojnë nga një kub në formë tridimensionale.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për përshkrimin, ngjyrosjen dhe ndërtimin e saktë të formave tridimensionale.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Forma

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon punime në forma tridimensionale.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijo forma tridimensionale

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shkruan për llojet e formave dydimensionale dhe tridimensionale;
- Pret figurën e dhënë në libër;
- Krijon formën tridimensionale, duke bashkuar pjesët e saj.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, gërshtë, kartona.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

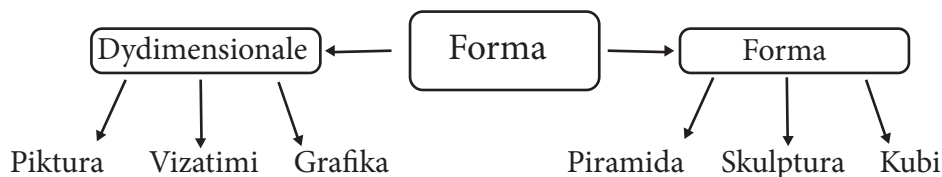

Parashikimi:

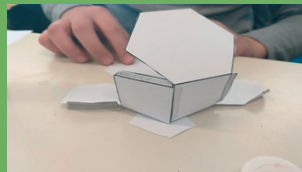
Përgatitja për të nxënë:

Përvijim i të menduarit

Udhëzohen nxënësit të shkruajnë për llojet e formave, duke plotësuar organizuesin e dhënë:

Krijo e ndërto forma tridimensionale përmes kartonit apo plastelinës.

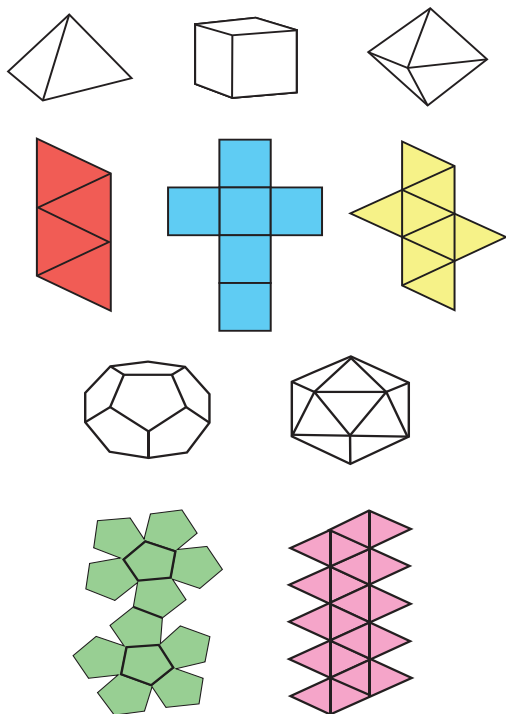

1. Prite figurën me gërshtë dhe bashkoji pjesët e saj përmes ngjitësit.

2. Krijo një formë tridimensionale.

Duke ndjekur hapat e mësipërm, ju mund të krijoni në grupe forma tridimensionale përmes kartonit dhe plastelinës.

Nxënësit, të ndarë në grupe, të presin figurat me gërshërë dhe t'i bashkojnë pjesët e tyre përmes ngjitësit. Pastaj, secili grup le të tregojë se cilat forma gjeometrike kanë ndërtuar.

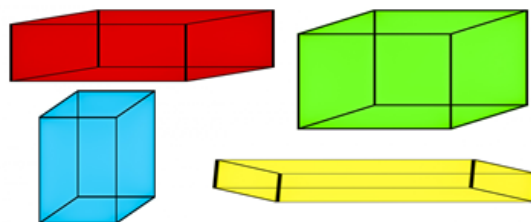
16

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Nxënësit udhëzohen që, me karton apo plastelinë, të krijojnë dhe të ndërtojnë forma tridimensionale.

Ata krijojnë figura të ngjashme tridimensionale nga libri.

Nxënësit i ndjekin udhëzimet në libër:

1. Vizato figurat dhe ngjyrosi ato;
2. Prite figurën me gërshërë;
3. Bashkoji pjesët e saj me ngjitës;
4. Ndërto formën tridimensionale sipas shembullit.

Përforcimi: Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit i paraqesin punimet e tyre në këndin e klasës.

E prezantojnë mënyrën se si i kanë punuar format tridimensionale, numërojnë nga sa faqe i kanë ato.

E luajnë rolin e vizitorit dhe e vlerësojnë njëri-tjetrin me shenja (+ dhe -).

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në shkrimin e llojeve të formave 2D dhe 3D dhe saktësinë në krijimin e formave 3D.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Hapësira

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon hapësirën e jashtme nga hapësira e brendshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,4,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Hapësira

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Bën dallimin midis hapësirës së brendshme dhe të jashtme;
- Vizaton dhe ngjyros hapësirën.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Tempera, letra vizatimi, brusha të dhëmbëve, ngjytës i letrës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë
Grumbull idesh

Çka kuptoni ju me fjalën *hapësirë*?

Çfarë hapësira kemi? ____ (Të brendshme dhe të jashtme.)

Çka është iluzioni? ____ (Paraqitja e hapësirës në veprat e artit.)

HAPËSIRA

Një shtrirje e pakufishme në të cilën paraqiten objekte përbën hapësirën (çdo gjë që na rrethon).
Ka hapësirë të jashtme dhe të brendshme, por edhe hapësirë artistike, të cilën e hasim në veprat e artit, si vizatimi, piktura etj.
Paraqitja e hapësirës në veprat e artit quhet iluzion (e imagjinuar) dhe fitohet përmes ngjyrave.

Hapësira e jashtme dhe e brendshme

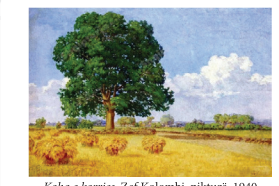
Hapësirë e jashtme

Hapësirë e brendshme - Galeria Kombëtare e Kosovës

Portreti i gjyshes,
Agim Sula,
vizatim

Koha e korrjes, Zef Kolombi, pikturë, 1940

Fjalorthi:

Iluzion

pasqyrim i shtrembëruar i madhësisë dhe trajtës së gjëseneve dhe të dukurive që na rrethojnë

18

Pyetje

- Çfarë është hapësira?
- Sa lloje të hapësirave kemi?
- Krahasojë hapësirën e jashtme me hapësirën e brendshme.

HAPËSIRA

Një shtrirje e pakufishme në të cilën paraqiten objekte përbën hapësirën (çdo gjë që na rrethon). Ka hapësirë të jashtme dhe të brendshme, por edhe hapësirë artistike, të cilën e hasim në veprat e artit, si vizatimi, piktura etj. Paraqitja e hapësirës në veprat e artit quhet iluzion (e imagjinuar) dhe fitohet përmes ngjyrave.

Hapësira e jashtme dhe e brendshme

Hapësirë e jashtme

Hapësirë e brendshme - Galeria Kombëtare e Kosovës

Portreti i gjyshes,
Agim Sula,
vizatim

Koha e korrjes, Zef Kolombi, pikturë, 1940

Fjalorthi:

Iluzion

pasqyrim i shtrembëruar i madhësisë dhe trajtës së gjësendeve dhe të dukurive që na rrethojnë

18

Pyetje

- Çfarë është hapësira?
- Sa lloje të hapësirave kemi?
- Krahasojë hapësirën e jashtme me hapësirën e brendshme.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Tabela e krahasimit

Nxënësit diskutojnë rreth figurave të dhëna në libër, bëjnë krahasimin e hapësirës së brendshme nga hapësira e jashtme.

Hapësira e brendshme është hapësira brenda objektit, p.sh.: brenda shtëpisë; ndërsa hapësira e jashtme është jashtë objektit, p.sh.: pamja e shtëpisë nga jashtë.

Më pas, nxënësit do të vizatojnë në libër nga një vizatim për dy llojet e hapësirës: një pamje të hapësirës së brendshme dhe një pamje të hapësirës së jashtme.

Përforcimi:

Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në këndin e klasës.

Gjatë vëzhgimit, shpjegojnë dhe këmbëjnë përvorjen e tyre.

Përzgjidhen punimet më të mira: 1, 2 dhe 3, në bazë të shenjave (+) që kanë marrë. Ata që kanë më së shumti plusa, e zënë vendin e parë, pastaj me radhë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për paraqitjen e saktë të hapësirës së brendshme dhe të jashtme.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Hapësira

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon hapësirën e jashtme nga hapësira e brendshme dhe përdor perspektivën për të krijuar iluzionin e largësisë.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.3, II.1.5.7.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Perspektiva

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon hapësirën e jashtme e të brendshme nga ajo artistike;
- Krijon perspektivën sipas modelit në libër;
- Analizon perspektivën e krijuar.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, tempera, akuarele, fleta vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Diskutim i drejtuar

Diskutohet me nxënësit duke ua parashtruar pyetjet:

Çfarë është hapësira? (*Hapësira është shtrirje e pakufizuar në të gjitha përmasat (në sipërfaqen e tokës ose jashtë saj). Hapësira në mes të rreshtave, hapësira që ndan dy sende ose dy pjesë.*)

Çfarë është hapësira e klasës? (*E brendshme.*)

Çfarë është hapësira e oborrit të shkollës? (*E jashtme.*)

Po hapësira artistike, çfarë është? (*Është hapësirë e krijuar, që ka vlera arti.*)

Perspektiva

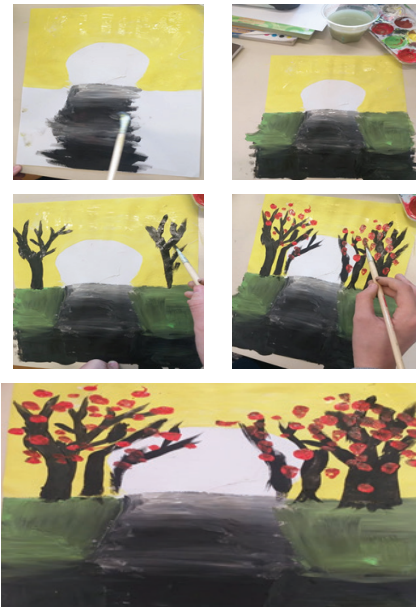

Paraqitja më reale e hapësirës fitohet me përdorimin e perspektivës. Perspektiva paraqet hapësirën ashtu siç e sheh syri ynë.

Punë praktike në klasë:

Krijojë perspektivën sipas shembullit, duke ndjekur shembullin e perspektivës në punimin e mëposhtëm.

Mjetet e punës: ngjyrat tempera ose akuarele, fleta e bardhë, brusha, paleta e ngjyrave.

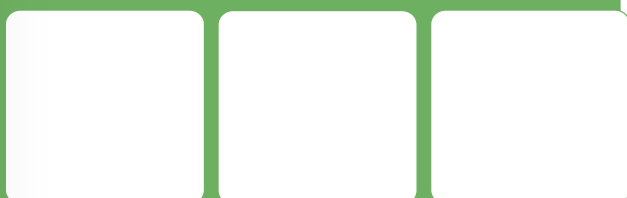
1. Vizatoje perspektivën lineare dhe ngjyrose vizatimin sipas shembullit.

1. Bëj linja udhëzuese.

2. Vizatoje horizontin.

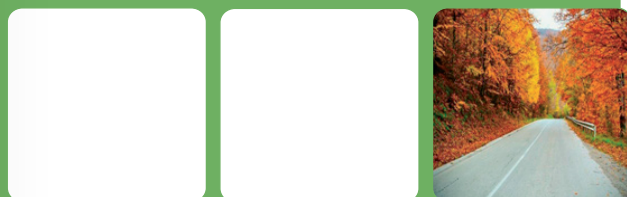
3. Vizatoje rrugën.

4. Vizatoje vijën e rrugës qendrore.

5. Vizato pemë të mëdha në të dyja anët e rrugës.

6. Vizato pemë të vogla në të dyja anët e rrugës.

7. Vizato gjethe të rëna në tokë.

8. Vizato male. Shtoji retë.

20

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Shpjegohet termi *perspektiva*.

Në artin figurativ, fjala *perspektivë* do të thotë diçka që e paraqet sendin në mënyrë të tillë që të japë përshtypjen e përmasave a të largësisë së tij.

Udhëzohen nxënësit të krijojnë perspektivën sipas shembullit në libër, duke ndjekur hapat:

1. Ngjyrosin një pjesë të sipërfaqes me ngjyra tempera ose akuarele në fletë të bardha;

2. Ngjyrosin trungujt e pemëve në të dyja, duke lënë hapësirë në mes;

3. Ngjyrosin gjethet me radhë;

4. Ngjyrosin disa trunguj më të trashë që duken se janë më afër dhe në këtë mënyrë e krijojnë perspektivën.

Përforcimi:

Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit

Rishikim në dyshe

Nxënësit ndahen në dyshe.

Udhëzohen të përshkruajnë mënyrën e realizimit të punimit të tyre në bazë të pyetjeve që shkruhen në tabelë.

Nxënësi me numrin *një* e përshkruan punimin, nxënësi me numër dy bën pyetje:

Çfarë ngjyra ke përdorur? Çfarë ke ngjyrosur? Pse trungujt janë disa më të hollë e disa më të trashë? Gjetthet, si i ke ngjyrosur, me çfarë forme? Cilët trunguj janë afër? Cilët trunguj janë larg? Si duken gjërat kur janë afër? Si duken kur janë larg?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e hapësirës së brendshme dhe të jashtme, për saktësinë në krijimin e perspektivës dhe analizën e saj.

Detyrë:

Të krijojë perspektivën duke ngjyrosur rrugën, drurët dhe natyrën.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Tekstura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon tekstura me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Tekstura

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Krahason lloje të ndryshme të sipërfaqeve të materialeve;
- Realizon figura, duke dhënë teksturë të vrazhdë dhe të lëmuar;
- U përgjigjet saktë pyetjeve të parashtruara në libër.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Libër, lapsa, ngjyra, letra vizatimi, plastelinë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendimi sjell mendimin

Paraprakisht përgatiten postera me figura të ndryshme. Figurat ngjiten në tabelë, pastaj nxënësit japin mendimet e tyre për sipërfaqen e materialeve të figurave.

Në pamje ato mund të duken me sipërfaqe të butë, të fortë, të vrazhdë, të lëmuar, të lagur, të thatë, varësisht nga materiali.

Sipërfaqja e materialit, e vizatuar, e pikturuar apo e skulpturuar quhet teksturë.

TEKSTURA

Njeriu has në struktura të llojllojshme, si në natyrë, ashtu edhe te krijimet e ndryshme artistike. Sipërfaqja e çdo materiali të vizatuar, të pikturuar apo të modeluar (të skulpturuar), e cila me pamje apo prekje mund të duket (kuptohet) se çfarë është, e vrazhdë apo e lëmuar, quhet teksturë.

Tekstura, po ashtu, mund të jetë e butë apo e fortë, e lagur apo e thatë, varësisht nga materiali.

Fjalorthi:

Teksturë

sipërfaqja e materialit, e vizatuar, e pikturuar apo e skulpturuar

22

Pyetje

- Çfarë është tekstura?
- Si e dallojmë teksturën e vrazhdë?
- Gjej shembuj nga jeta e përditshme ku janë përdorur forma të ndryshme të teksturës.

TEKSTURA

Njeriu has në struktura të llojllojshme, si në natyrë, ashtu edhe te krijimet e ndryshme artistike. Sipërfaqja e çdo materiali të vizatuar, të pikturuar apo të modeluar (të skulpturuar), e cila me pamje apo prekje mund të duket (kuptohet) se çfarë është, e vrazhdë apo e lëmuar, quhet teksturë.

Tekstura, po ashtu, mund të jetë e butë apo e fortë, e lagur apo e thatë, varësisht nga materiali.

Fjalorthi:

Teksturë

sipërfaqja e materialit, e vizatuar, e pikturuar apo e skulpturuar

Pyetje

- Çfarë është tekstura?
- Si e dallojmë teksturën e vrazhdë?
- Gjej shembuj nga jeta e përditshme ku janë përdorur forma të ndryshme të teksturës.

22

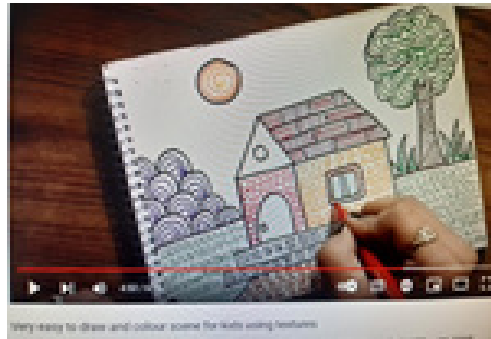

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Të nxënësit në bashkëpunim

Nxënësit hapin librat dhe diskutojnë rreth materialeve të sipërfaqeve në figurat e dhëna.

Bëjnë krahasimin në mes tyre.

Me projektor paraqiten video të ndryshme ku mund të shohin një pamje me teksturë.

Përforsimi:
Konsolidim dhe zbatimi i të nxënësit
Punë e drejtuar

Më pas, nxënësit realizojnë një pamje në teksturë të vrazhdë dhe një në të lëmuar, duke pasur parasysh se çfarë materiali ka sipërfaqja e vizatimit të bërë.

Udhëzohen t'u përgjigjen pyetjeve nga teksti.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për krahasimin e llojeve të ndryshme të sipërfaqeve të materialeve, për saktësinë në krijimin e figurave dhe për saktësinë në përgjigjet e pyetjeve nga teksti.

Detyrë:

Të krijojë skulptura (figura) me plastelinë, duke u dhënë atyre teksturë të vrazhdë dhe të lëmuar.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Tekstura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon tekstura me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.5.7.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.2.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Tekstura - punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendimet për teksturën;
- Modelon teksturën në forma të ndryshme;
- Analizon teksturat me materiale të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Laps, ngjyra, pambuk, penj, plastelinë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathhtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

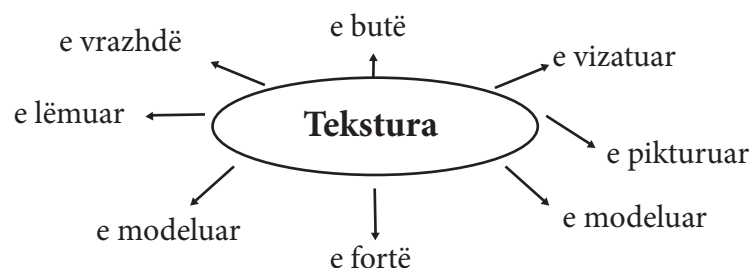
Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Parashtrohet pyetja: *Çfarë mund të jetë një teksturë?*

Nxënësit shprehin mendime dhe më pas e plotësojnë organizuesin grafik.

Tekstura

Punë praktike në klasë:

Me anë të penjve apo të shpagetave, paraqite ose modeloje teksturën e dorës. Mjetet e punës: fleta A4, penj të ndryshëm, ngjytësi, gërrshërët.

- Vizatoje dorën tënde në fletë të bardhë.
- Zgjidh një formë për ta paraqitur teksturën dhe ndiqi hapat si në fotografitë e mëposhtme.

Tekstura e realizuar në forma të ndryshme:

Duke ndjekur hapat e mësipërm, nxënësit, në grupe, krijojnë skulptura (figura) me plastelinë, duke u dhënë teksturë të vrazhdë dhe të lëmuar.

24

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Fletët e ekspertëve

Nxënësit ndahen në tri grupe.

Udhëzohen të modelojnë teksturën e dorës sipas shembujve në libër.

E vizatojnë dorën në fletë të bardha.
Grupeve u shpërndahen fletët e ekspertëve.

Grupi 1: Modelon dorën dhe e mbush me pam-buk;

Grupi 2: Modelon dorën me penj dhe e ngjyros atë;

Grupi 3: Modelon dorën me plastelinë.
Secili grup është ekspert për llojin e detyrës që ka.

Përforcimi: Konsolidim dhe zbatimi i të nxënit Punë e drejtuar

Përfaqësuesit e tri grupeve dalin para klasës dhe prezantojnë punën e tyre.

Ata do ta prezantojnë mënyrën e modelimit të teksturave me materiale të ndryshme.

Nxënësit e tjerë parashtrojnë pyetje dhe përzgjidhet tekstura më e mirë nga secili grup.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet lidhur me teksturën, saktësinë në modelimin e teksturës në forma të ndryshme dhe analizën e saj.

Detyrë:

Të modelojë me pambuk një teksturë sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Ngjyrat

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon llojet e ndryshme të ngjyrave (primare dhe sekondare);

Përdor nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ngjyrat

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e ngjyrave (primare, sekondare, neutrale);
- Klasifikon ngjyrat në artin figurativ dhe në bazë të emocioneve;
- Krijon pamje të natyrës, duke përdorur ngjyrat e ngrohta.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letra vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Përvijim i të menduarit

Udhëzohen nxënësit të gjejnë sa më shumë fjalë për termin *ngjyrat*.

Duke diskutuar, tregojnë lidhjen me këtë term dhe plotësojnë grafikun.

Në artin figurativ

Primare
Sekondare
Neutrale

Në bazë të materialit

Llojet e ngjyrave

Tempera
Akuarele
Të drurit
Të qiririt

Në bazë të gjendjes emocionale

Të ngrohta
Të ftohta

NGJYRAT

Përmes dritës ne i shohim të gjitha ngjyrat e natyrës që na rrethon. Pa dritë, qoftë natyrale, qoftë artificiale, nuk mund t'i dallojmë ngjyrat; pra, nga kjo kuptojmë se drita është burimi kryesor i ngjyrës.

Ngjyra është veti fizike e një trupi, i cili merr një pjesë të dritës që bie mbi të, kurse pjesën tjetër e pasqyron duke shkaktuar ndijim pamor në sy.

Në artin figurativ, ngjyrat ndahen në tri grupe kryesore: *primare* (themelore), *sekondare* (të përfutuara) dhe *neutrale*.

Ngjyrat lidhen edhe me gjendjen emocionale të njeriut, si: gëzimin, lumturinë dhe pikël-limin, duke na dhënë ndjesinë e ngrohtësisë apo të ftohtësisë.

Ngjyrat që japin ndjenjë të ngrohtësisë quhen *ngjyra të ngrohta*, të cilat janë: e verdha, e kuqja dhe e portokallta, ku burimi i tyre është nxehtësia. Ndërsa, në *ngjyrat e ftohta*, pra që japin ndjenjë të ftohtësisë, si të ujit ose të borës, bëjnë pjesë: vjollca, e gjelbra dhe e kaltra.

Fjalorthi:

Ngjyrat primare

ngjyrat që nuk mund të krijohen nga përzierja e ngjyrave të tjera

Ngjyrat sekondare

ngjyrat që krijohen me përzierjen e ngjyrave primare

Pyetje

- Çfarë është drita?
- Në sa grupe ndahen ngjyrat?
- Cilat janë ngjyrat primare?
- Si përftohen ngjyra e portokalltë, ngjyra vjollcë dhe ngjyra e gjelbër?
- Argumentoni pse ngjyrat lidhen me gjendjen emocionale të njeriut.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Shokë leximi

Nxënësit ndahen në dyshe. Luajnë në dy role.

Nxënësi 1: Lexon derisa tjetri e dëgjon;

Nxënësi 2: Dëgjon dhe parashtron pyetje.

Më pas, ata i ndërrojnë rolet.

Shpjegohet termi *ngjyrë*. Ngjyra është veti fizike e një trupi, i cili merr një pjesë të dritës që bie mbi të, kurse pjesën tjetër e pasqyron, duke shkaktuar ndikim pamor në sy.

Drita është burim kryesor i ngjyrës dhe pa dritë, qoftë natyrale apo artificiale, nuk mund t'i dallojmë ngjyrat.

Udhëzohen nxënësit të imagjinojnë pamjen e natyrës.

Vizatojnë dhe ngjyrosin pamjen e natyrës së imagjinuar me ngjyra të ngrohta.

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit Diskutim i drejtuar

Diskutohet në bazë të pyetjeve.

Parashtrohen pyetjet:

- Cili është burimi kryesor i ngjyrës? Pse? (*Drita.*)
- Si ndahen ngjyrat në artin figurativ? Si fitohen ngjyrat sekondare? (*Me përzierjen e ngjyrave primare.*)
- Si ndahen në bazë të gjendjes emocionale? Kur përdoren ngjyrat e ngrohta dhe pse?
- Si ndahen në bazë të materialit? (*Të drurit, të qiririt, tempera, akuarele.*)
- Si përfitohen ngjyra e portokalltë, ngjyra vjollcë dhe ngjyra e gjelbër?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të ngjyrave, saktësinë në klasifikimin e tyre dhe krijimin e punimit, duke përdorur ngjyra të ndryshme.

Detyrë:

Të vizatojë natyrën, duke përdorur ngjyrat e ftohta.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Ngjyrat

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor nuanca të ndryshme të ngjyrave, si dhe përdor tonalitetin në punime artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ngjyrat - Punime të ndryshme me lloje të ndryshme ngjyrash

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për punimet me ngjyra të ndryshme;
- Realizon punime, duke përdorur ngjyra të ndryshme;
- Analizon punimet dhe ngjyrat që i ka përdorur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letra vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

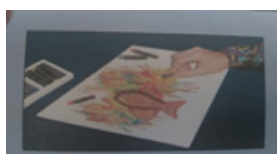
Diskutim i drejtuar

Paraqiten disa punime të ndryshme ku janë përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave. Punimet mund të paraqiten edhe me projektor.

Tempera

Të qiririt

Akuarele

Diskutohet për punimet dhe llojet e ngjyrave që janë përdorur.

Ngjyrat

Punime të ndryshme me lloje të ndryshme ngjyrash

Me ngjyra tempera:

Me ngjyra të qiririt:

Me ngjyra të ujit:

Me ngjyra tempera:

Me ngjyra të drurit:

Realizimi i punimeve në grupe me lloje të ndryshme ngjyrash nga nxënësit:

1. Nxënësit ndahen në katër grupe;
2. Përzgjidhet tema e punimit;
3. Grupi i parë do të punojë me ngjyra tempera;
4. Grupi i dytë do të punojë me ngjyra të qiriut;
5. Grupi i tretë do të punojë me ngjyra të ujit;
6. Grupi i katërt do të punojë me ngjyra të drurit;
7. Pas përfundimit të punës, diskutohet rreth punimeve.

Vizato punimin:

1. Ngjyros me të kaltër qiellin dhe me të gjelbër barin;
2. Ngjyros me të kaftë trungun dhe me të gjelbër gjethet;
3. Ngjyros me ngjyrë të kaltër të çelët ujin;
4. Ngjyros me ngjyrë të kuqe mollët.

31

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit t'i vështrojnë punimet në libër.

Parashtrohen pyetjet:

- Me cilat lloje të ngjyrave janë realizuar?
- Cilat ngjyra ju pëlqejnë më tepër dhe pse?

Tempera sepse...; të qiririt sepse...; të ujit sepse...

Udhëzohen nxënësit të realizojnë punime, duke përdorur ngjyrat që atyre u pëlqejnë.

Punimet punohen duke i ndjekur shembujt në libër.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit
Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë. Secili prezanton dhe analizon punimin e vet, arsyeton ngjyrat që i ka përdorur.

Ata tregojnë çfarë nuance kanë përfutur, çfarë përzierjeje të ngjyrave kanë bërë etj.

Tregojnë çfarë kanë paraqitur në ato punime.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në realizimin e punimeve, duke përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave, përgjigjet e tyre lidhur me analizën e punimeve që i kanë punuar, rreth ngjyrave që kanë përdorur, nuancave, përzierjeve etj.

Detyrë:

Të vizatojë një stinë sipas dëshirës dhe ta ngjyrosë, duke përdorur nuanca të shumta të ngjyrave.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor teknikën e lapsit në vizatim dhe kombinon ngjyrat mes vete, duke krijuar nuanca të reja.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: I.3, II.1.4.5.8, V.8, VI.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për vizatimin dhe elementet e tij;
- Përdor elementet e vizatimit në lloje të ndryshme të vizatimeve;
- Realizon punime, duke përdorur nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letra vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

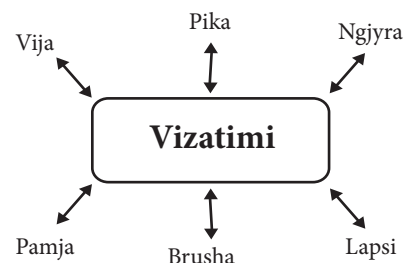
Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Parashtrohen pyetjet: *Çfarë dini për vizatimin? Me çka vizatojmë? Cilat janë mjetet e vizatimit?*
Nxënësit udhëzohen të gjejnë sa më shumë fjalë për termin *vizatim*.

E plotësojnë grafikun e dhënë:

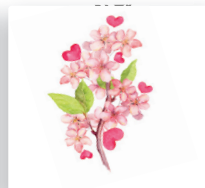
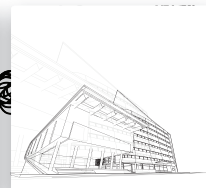
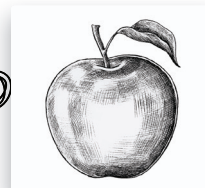
VIZATIMI

Vizatimi është shprehje e brendshme e artistit a artistes. Është gjuhë komunikuese, përmes së cilës përcjell emocion, porosi dhe ndjenja me veprat e veta krijuese. Elementet kryesore të vizatimit janë: *vijat*, *pikat* dhe *ngjyrat*. Përmes tyre, artisti apo artistja krijon imazhe të ndryshme, si nga natyra, përditshmëria, ashtu edhe nga imagjinata e vet.

Llojet e vizatimit

Disa lloje të vizatimit janë: vizatimi i lirë, vizatimi teknik, vizatimi me ngjyra të ujit (akuaarele), *skica* (si vizatim i shpejtë) etj.

Mjetet e punës për vizatim

Mjetet e punës për vizatim janë: lapsi grafit, thëngjilli, tushi, brusha, ngjyrat e ujit, ngjyrat e drurit, dylli etj.

Pyetje

- Cilat janë llojet e vizatimit?

Vizatimi është baza e krijimeve të veprave artistike të të gjitha fushave, drejtimeve dhe stileve të artit pamor.

Detyrë

Në grupe, realizoni punime duke përdorur lloje të ndryshme ngjyrash.

35

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Lexohet teksti nga libri dhe shpjegohet termi *vizatim*.

Vizatimi është shprehje e brendshme e artistit a artistes dhe është gjuhë komunikuese përmes së cilës përcjell emocion, porosi, ndjenja me veprat e veta krijuese.

Udhëzohen nxënësit të vështrojnë ilustrimet në libër, ku janë paraqitur shembuj të vizatimeve me vija, pika, ngjyra dhe llojet e vizatimeve.

Parashtrohen pyetjet:

- Çfarë lloje të vizatimeve shihni në foto? (*Me vija, me pika, me ngjyra.*)
- Cilat janë llojet e vizatimeve? (*Vizatimi teknik, i lirë, vizatimi me ngjyra të ujit, skica.*)
- Cilat janë mjetet e vizatimit? (*Lapsi, grafiti, tushi, brusha, ngjyrat e ujit, të drurit, dylli, thëngjilli.*)

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit Vizatim i lirë

Ndahen nxënësit në dy grupe.

Realizojnë punime, duke përdorur nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Grupi 1: Udhëzohen të vizatojnë figura me laps, tush, thëngjill.

Grupi 2: Udhëzohen të vizatojnë pamje natyra dhe t'i ngjyrosin ato.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë e mendimeve, përgjigjeve për llojet e vizatimeve dhe elementeve të tij, si dhe për vizatimet sipas udhëzimeve në libër.

Detyrë:

Të vizatojë figura me laps ose tush, sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon punime në teknikën e ngjyrave të ujit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatime - Peizazhi

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon elementet përbërëse të një peizazhi;
- Ngjyros me ngjyra të ujit;
- Shpjegon ngjyrat dhe format në krijimin e tij.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Libër, letra vizatimi, lapsa, ngjyra të ujit.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

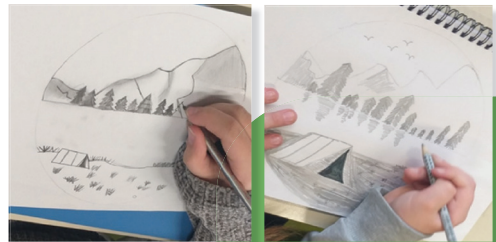
Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxiten nxënësit të flasin rreth fotografive të vendosura në tabelë dhe parashtrohen disa pyetje:

- Çfarë shihni në këto pamje?
- A dallojnë ato nga njëra-tjetra?
- Si mund t'i emërtojmë ato? ____ (*Peizazh qyteti, peizazh fshati, peizazh malor etj.*)
- Cilat janë elementet përbërëse të një peizazhi malor? ____ (*Lisat, bari etj.*)

Vizatime:

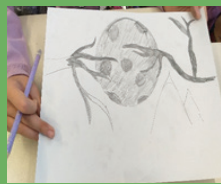
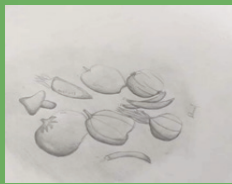
Punë praktike në klasë:

Vizato një peizazh me laps.

Mjetet e punës: fleta e bardhë, lapsa të ndryshëm.

Bashkë me prindërit ose mësuesin/en, hulumtoni në internet për peizazhe dhe vizatime të ndryshme.

37

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Lexohet teksti nga libri dhe shpjegohet termi *vizatim*.

Udhëzohen nxënësit të vizatojnë një pamje nga qyteti, ku elementet përbërëse mund të jenë, p.sh.: shtëpitë, kodrat nga larg, rrugët, pemët, lumi etj.

Më pas, vizatimet do të ngjyrosen me ngjyra të ujit.

Kërkohet nga nxënësit që ngjyrat e theksuara t'i përdorin në objektet më afër, ndërsa më të zbehtat t'i përdorin për objektet më larg.

Ndërkohë me projektor paraqiten peizazhe të ndryshme, nga të cilat nxënësit mund të frymëzohen.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Marrëdhëniet pyetje-përgjigje

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për punën e bërë.

Nxënësit i parashtrojnë pyetje njëri-tjetrit:

- Cilat elemente përbërëse i ke përdorur për peizazhin e paraqitur?
- Çfarë ngjyra përdore për ngjyrosjen e lumit?
- A ishte e lehtë të vizatoje një peizazh? Po ta ngjyrosje atë?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e elementeve përbërëse të peizazhit dhe saktësinë e ngjyrosjes.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor lapsin në pikturim dhe realizon punime në teknika të ndryshme të artit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Piktura - Teknikat e pikturimit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për termin *pikturë*;
- Analizon pikturat sipas teknikave që janë realizuar;
- Krijon piktura, duke përdorur teknikën e akuarelit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, akuarele, fletë vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

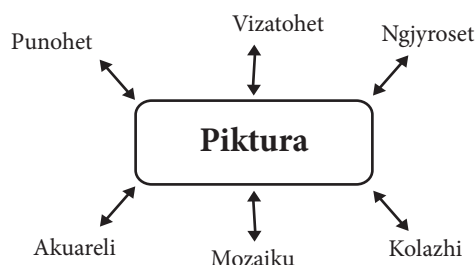
Përgatitja për të nxënë:

Pema e mendjes

Udhëzohen nxënësit të shprehin mendime për termin *pikturë*, në bazë të pyetjeve, si:

Me çka punohet piktura? Cilat janë llojet e saj? Me çka ngjyrosset? etj.

Plotësohet sipas shembullit të dhënë:

PIKTURA

Ngjyra është elementi kryesor në fushën e pikturës, përmes së cilës artisti a artistja shpërfaq botën e brendshme.

Çdo ndjenjë, emocion, motiv apo paraqitje "shpërthen" nga brendia e artistit si "vullkan" ngjyrash në krijimet artistike, qofshin ato në letër, pëlhurë apo në materiale të tjera.

Burri nga Malësia,
Guri Madhi,
pikturë, 1955

Portret i një vajze,
Vangjush Mio,
pikturë, 1919

Pyetje

- Cilat nga pikturat të pëlqeu më shumë?

Teknikat e pikturimit

Disa nga teknikat e pikturimit janë: *akwareli, kolazhi dhe mozaiku.*

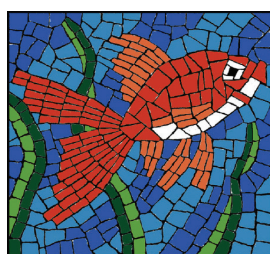
Akwareli realizohet me ngjyra të ujit në letër ose të lagur, përmes brushës, duke përzier ngjyrën me ujë.

Kolazhi është teknikë në të cilën përdoren materiale të ndryshme, si: letra, gazeta të ngjyrosura etj., të cilat vendosen në një sipërfaqe të caktuar, duke krijuar një vepër të kombinuar artistike.

Mozaiku realizohet duke përdorur materiale të njëjta me formë të njëjtë, duke i vendosur në një sipërfaqe të caktuar.

Kolazhi

Mozaiku

Akwareli

41

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Udhëzohen nxënësit ta lexojnë tekstin në heshtje, t'i vëzhgojnë ilustrimet në libër dhe t'i analizojnë pikturat 1 dhe 2.

Pas leximit parashtrohen pyetjet:

- Cilat janë teknikat e pikturimit?
- Çfarë shihni në foto?
- Si realizohet akwareli? (*Me ngjyra të ujit.*)
- Si realizohet kolazhi? (*Me gazeta, letra të ngjyrosura.*)
- Si realizohet mozaiku? (*Me materiale të njëjta me formë të njëjtë, duke i vendosur në një sipërfaqe të caktuar.*)
- Cilat janë mjetet e punës? (*Ngjyrat e ujit, dylli, lapsi, brushat, pastelet.*)

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit Vizatim i lirë

Kërkohet nga nxënësit të krijojnë një pikturë, duke përdorur teknikën e akwarelit (me ngjyra të ujit).

Udhëzohen që së pari ta imagjinojnë pamjen, ta përdorin lapsin të skicojnë për pikturim, më pas të vazhdojnë të ngjyrosin me brusha, duke i kombinuar dhe duke krijuar nuanca të ndryshme me to.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet lidhur me pikturën, saktësinë në krijimin e pikturave dhe përgjigjet lidhur me teknikat dhe llojet e saj.

Detyrë:

Të krijojë pikturë me teknikën e kolazhit.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon punime në teknikën e ngjyrave tempera.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.7, 8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Piktura - Krijë një pikturë

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Bën dallimin në mes të vizatimit dhe pikturës;
- Realizon ngjyrosje me tempera.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Libër, letra të bardha ose pëlhura, ngjyra tempera ose akuarele, brusha me trashësi të ndryshme, paleta për ngjyra.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

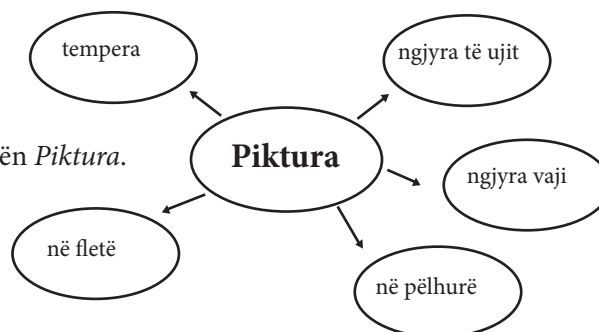

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Pema e mendjes

Paraqitet në tabelë një organizues grafik dhe kërkohet nga nxënësit që t'i shprehin mendimet e tyre lidhur me temën *Piktura*.

Piktura

Punë praktike në klasë:

Krijë një pikturë.

Mjetet e punës: letra ose pëlhura, ngjyrat tempera ose të ujit, brushat me trashësi të ndryshme, paleta e ngjyrave.

Shikoj fotografitë dhe ndiq udhëzimet hap pas hapi.

Ngjyrat e ujit

Mozaiiku

44

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Nxënësit do të krijojnë një pikturë hap pas hapi, në bazë të udhëzimeve të dhëna në libër.

Së pari, do të vizatojnë me laps, pastaj do të fillojnë të ngjyrosin me tempera.

Udhëzohen që t'i kombinojnë ngjyrat sa më shumë, që piktura të ketë një pamje origjinale.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Ditari dypjesësh

Nxënësve u shpjegohet se, për dallim nga vizatimi, piktura është vepër artistike në të cilën mbizotërojnë ngjyrat.

Më pas, udhëzohen që në formatin A4 të punojnë një ditar dypjesësh, ku në njërën anë do të shkruajnë *piktura* dhe në anën tjetër se si realizohet ajo.

Citat	Koment
Piktura	- Punohet me materiale të ndryshme; - Punohet me ngjyra të ujit etj.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e vizatimit nga piktura dhe saktësinë e ngjyrosjes me tempera.

Detyrë:

Të krijojë skulptura (figura) me plastelinë, duke u dhënë teksturë të vrazhdë dhe të lëmuar.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Tonaliteti

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon lloje të ndryshme të ngjyrave;
- Kombinon ngjyrat parësore për të fituar ngjyra dytësore;
- Realizon punimin, duke përdorur nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra të ujit, letra vizatimi, karton.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendimi sjell mendimin

Paraprakisht përgatiten fotografi të ndryshme të festës së karnavaleve. Figurat ngjiten në tabelë, pastaj parashtrihen disa pyetje:

1. Çfarë po shihni në tabelë?
2. A keni marrë pjesë në ndonjë karnaval?
3. Si vishen njerëzit atë ditë?
4. Çfarë keni dëshirë të vishni ju?
5. Çfarë ngjyra do të kenë veshjet tuaja?

Nxënësit njoftohen se do të punojmë me ngjyra të ujit (akuarele) – teknikë e pikturës, me ç'rast pikturimi bëhet në letër të bardhë, me ngjyra që përzihen me ujë.

TONALITETI

Duke u bazuar në shembujt e dhënë, provo t'i përziesh ngjyrat parësore për të përfutur ngjyra dytësore.

Kombinimi i ngjyrave parësore me ngjyrat dytësore ose i ngjyrave të ftohta me ngjyrat e ngrohta:

Punë praktike në klasë:

Përziej dhe përfito ngjyrat.

Realizo një punim me lulen, peshkun ose me kafshën e preferuar, duke i kombinuar ngjyrat parësore me ngjyrat dytësore ose ngjyrat e ftohta me ngjyrat e ngrohta.

Mjetet e nevojshme: kartoni, lapsi, ngjyrat tempera ose akuarele.

Ngjyra e kuqe + ngjyra e kaltër = ngjyra vjollcë
Ngjyra e verdhë + ngjyra e kuqe = ngjyra e portokalltë
Ngjyra e verdhë + ngjyra e kaltër = ngjyra e gjelbër

29

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Të nxënë të bashkëpunim

Së pari, nxënësit do të kombinojnë ngjyrat parësore për të përfituar ngjyrat dytësore.

Më pas, udhëzohen që të fillojnë të ngjyrosin punimin e tyre sipas shembullit në libër.

Udhëzohen nxënësit të realizojnë një punim sipas udhëzimeve në libër.

Disa nxënës e ngjyrosin lulen, disa peshkun, disa kafshën e preferuar. Përdorin nuanca të ndryshme të ngjyrave.

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Turi i galerisë

Punimet e nxënësve vendosen në këndin e klasës.

Nxënësit diskutojnë rreth punimeve të tyre dhe shpjegojnë nuancat dhe kombinimet e bëra të ngjyrave.

Veçohen punimet më të mira.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të ngjyrave, për përdorimin e nuancave të ngjyrave dhe saktësinë në kombinimin e ngjyrave.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon pikturën me teknika të pikturës.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mozaiku – punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për teknikat e pikturimit;
- Krijon pikturë, duke përdorur teknikën e mozaikut;
- Analizon mozaikun nga forma e materialeve, ngjyrave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, fletë me ngjyra, gërshtë, ngjitës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

Paraqiten përmes projektorit ose me fotografi të ilustruara.

Disa piktura të realizuara me tri teknika: akualet, kolazh dhe mozaik.

Parashtrihen pyetjet:

- Si realizohet një pikturë? Me çfarë mjete?
- Si realizohet kolazhi? Mozaiku? Akualet?

Nxënësit diskutojnë për teknikat e pikturimit dhe tregojnë se cila teknikë u pëlqen më tepër dhe pse. P.sh., disa pëlqejnë ngjyrosjen me ngjyra akualet, disa të tjerë prerjen e formave të mozaikut, disa pëlqejnë gazetatat dhe ngjyrosjen me to etj.

Ngjyrat e ujit

Mozaiku

Ngjyrat e ujit

Mozaiku

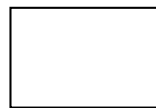
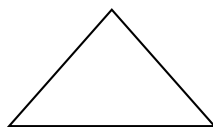

44

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që të krijojnë pikturë me teknikën e mozaikut, sipas shembullit në libër. U shpërndahen fletë të vizatuara (të printuara). Demonstron si bëhet prerja e formave të letrës.

Demonstrohet si duhen ngjitur ato forma me radhë në sipërfaqen e letrës së vizatuar. Duhet pasur kujdes gjatë ngjitjes, që të vendosen afër njëra-tjetrës për të mos u krijuar hapësirë mes tyre. Ngjyrat i përzgjedhin sipas dëshirës ose sipas shembullit në libër.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit
Turi i galerisë

Nxënësit i ekspozojnë punimet para klasës dhe e analizojnë mozaikun e tyre, duke vënë në pah nëse janë të njëjta format që i kanë prerë. Po ashtu, analizojnë nëse i kanë ngjitur afër njëra-tjetrës; a kanë lënë shumë hapësirë mes formave etj. Jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimet lidhur me temën, saktësinë në krijimin e mozaikut me forma dhe materiale të ndryshme, si dhe analizën e punimeve.

Detyrë:

Të krijojë një pikturë me teknikën e mozaikut.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon drejtimet dhe mediumet e ndryshme artistike dhe gdhend shabllone për imazhe grafike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Grafika

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shkruan disa vargje për termin *grafikë*;
- Dallon grafikën nga piktura, vizatimi;
- Realizon një punim grafik në letër ose karton.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letër, karton, thika, molla.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pesëvargëshi

Udhëzohen nxënësit të gjejnë fjalë që lidhen me termin *grafikë*. Plotësojnë duke shkruar disa vargje sipas shembullit.

Grafika
e bukur e mirë
punohet gdhendet shtypet
Grafika gdhendet me thikë në materiale.
Vepër artistike

GRAFIKA

Grafika është degë e artit, ku vepra krijohet me gdhendje në një pllakë, nga e cila mund të fitohen shumë kopje të shtypura në letër. Secila kopje është e numëruar, andaj grafika edhe njihet si arti i shumë origjinaleve.

Materiali i pllakës për gdhendje mund të jetë: linoleum, dru, metal ose karton, i cili përzgjidhet varësisht nga teknika dhe veglat e punës. Veglat e punës janë: brisku, gjilpëra e thatë, ngjyrat, letra, ruloja, pllakat dhe presa.

Për ta realizuar një punë grafike në shkollë, përdoret teknika më e thjeshtë me materiale të përshtatshme, si letra ose kartoni, ngjyrat e ujit, kurse shtypja bëhet me anë të dorës.

Vala e madhe jashtë
Kanagawa-s,
Katsushika Hokusai,
grafikë në dru, 1830-1933

Teknikat për punë grafike

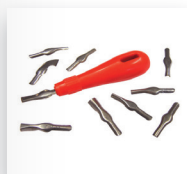

Teknika në linoleum

Teknika në dru

Mjetet për realizimin e punës grafike

Brisqit

Shtypësi

Rrotulla (ruli i bojës)

Fjalorthi:

Linoleumi

material nga polivinilkloruri (PVC), i cili përdoret për mbulimin e dysheve

Pyetje

- Sa lloje të teknikave kemi?
- Për çfarë njihet grafika?

48

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Lexim në dyshe

Ndahen nxënësit në dyshe.

Udhëzohen ta lexojnë mësimin dhe t'i vëzhgojnë ilustrimet në libër.

Nxënësi 1: lexon – lexues; nxënësi 2: dëgjon – reporter.

Ndërrojnë rolet dhe parashtrojnë pyetjet rreth pjesës së lexuar:

- Çështje grafika?
- Cilat janë mjetet e punës? Ku bëhet gdhendja?
- Si janë punuar grafikët 1 dhe 2 në libër?

Nxënësit udhëzohen që të realizojnë një punim grafiku në karton ose në fletë.

Ndjekin hapat në vijim:

Ndajnë mollën përgjysmë, vizatojnë me thikë të plastikës një figurë në mollë.

E shtypin mollën në karton ose në fletë.

Aty u del figura e gdhendur nga molla.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit i ekspozojnë grafikët e shtypura me molla në fletë, e disa në karton.

Tregojnë mënyrën e punës dhe i analizojnë figurat nëse u kanë dalë ashtu si i kanë gdhendur.

Nëse jo, jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për shkrimet lidhur me grafikën, përgjigjet rreth pyetjeve lidhur me temën, saktësinë në krijimin e punimeve dhe imazheve grafike.

Detyrë:

Të realizojë një punim grafik në linoleum.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Grafika

Rezultatet e të nxënit të temës:

Shtyp imazhe të ndryshme grafike në fletë.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 3.4; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Grafika - punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Vizaton një pemë;
- Paraqet imazhin e gjetes në letër;
- Ngjyros sipas teknikës së dhënë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra të ujit ose tempera, letra vizatimi, patate, thika të plastikës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Parashikimi nëpërmjet fjalëve kyçe

Në tabelë shënohen disa fjalë kyçe me anë të së cilave nxënësit do të arrijnë te njësia mësimore.

Fjalët kyçe: gjurmët, lapsi, gdhendja, thika, prerja, fleta e bardhë etj.

Nxiten nxënësit t'i shprehin mendimet e tyre, duke u bazuar në njohuritë e mëparshme.

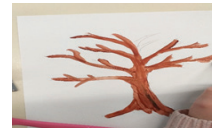
Grafika

Punë praktike në klasë:

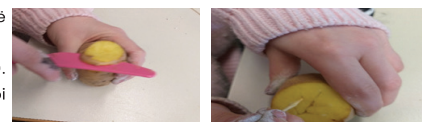
Krijo një pemë të ngjashme, duke i ndjekur hapat e mëposhtëm.

Mjetet e punës: fleta e bardhë, lapsi, ngjyrat tempera ose të ujit, patate, thikat e plastikës.

1. Vizato dhe ngjyros një trung të pemës.

2. Prite pataten me thikë të plastikës (në prani të një të rrituri).

3. Vizato një gjethe mbi patate.

4. Ngjyrose me të verdhë gjethe në patate.

5. Shtype imazhin mbi trungun e pemës.

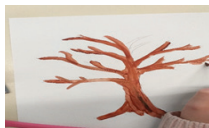

Grafika

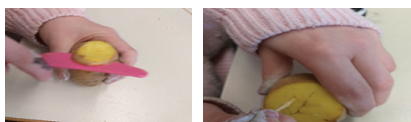
Punë praktike në klasë:

Krijohet një pemë të ngjashme, duke i ndjekur hapat e mëposhtëm.
Mjetet e punës: fleta e bardhë, lapsi, ngjyrat tempera ose të ujit, patatja, thikat e plastikës.

1. Vizato dhe ngjyros një trung të pemës.

2. Prite patatën me thikë të plastikës (në prani të një të rrituri).

3. Vizato një gjethe mbi patate.

4. Ngjyrose me të verdhë gjethe në patate.

5. Shtype imazhin mbi trungun e pemës.

49

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Hap pas hapi

Nxënësit do të krijojnë një pemë, duke i ndjekur hapat në libër:

1. Së pari, vizatohet dhe ngjyrosen një trung i pemës;

2. Pritet patatja me thikë të plastikës;

3. Vizatohet një gjethe mbi patate;

4. Ngjyrosen me të verdhë gjetheja në patate;

5. Imazhi i fituar shypet mbi trungun e pemës.

Përforsimi:

Konsolidim i të nxënit

Komente, diskutime

Punimet e nxënësve vendosen në këndin e klasës, diskutohet për secilin punim të nxënësve, bëhet krahasimi mes tyre.

Parashtrihen pyetjet:

- Cili nga punimet po i ngjan më shumë shembullit në libër?
- Çfarë ngjyrash janë përdorur?
- A është shtypur mirë imazhi i gjetheve?
- A i mungon diçka punimit?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për angazhimin e tyre në vizatim, për paraqitjen e imazhit të gjetheve dhe saktësinë e ngjyrosjes me ngjyrat tempera.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Grafika

Rezultatet e të nxënit të temës:

Shtyp imazhe të ndryshme grafike në fletë.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3,II.1.4.5,III.1,V.8,VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3,2.1,3.1,4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Grafika me gjethe – punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Kategorizon ngjashmëritë dhe dallimet në mes të grafikës dhe pikturës;
- Shtyp imazhe grafike sipas modelit në libër.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letra vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Organizues i analogjisë

Udhëzohen nxënësit të gjejnë ngjashmëritë dhe dallimet mes grafikës dhe pikturës.

Ngjashmëritë	Dallimet
Ngjyroset	Gdhendet
Degë e artit	Shtypet
Vizatohet	Pllakë
Skicohet, ngjyrë	Dru, metal
Fletë, laps	Brisk

Punë praktike në klasë:

Ngjyroset dhe shtype në fleta të bardha formën e gjethe.

Mjetet e punës: gjethe të ndryshme, ngjyrat e ujit ose tempera, brusha, fleta e bardhë.

1. Ngjyroset gjethe.

2. Shtype imazhin në fletë të bardhë.

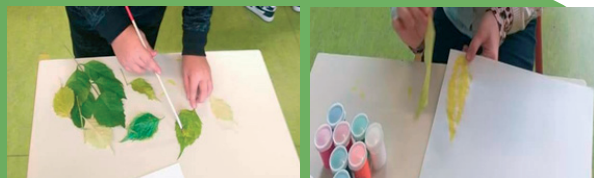

Krijohet pemë të ngjashme në grupe, duke i ndjekur hapat e mësipërm.

Punë praktike në klasë:

Ngjyrose dhe shtype në fleta të bardha formën e gjetthes.

Mjetet e punës: gjethet e ndryshme, ngjyrat e ujit ose tempera, brusha, fleta e bardhë.

1. Ngjyrose gjethen.

2. Shtype imazhin në fletë të bardhë.

Krijo pemë të ngjashme në grupe, duke i ndjekur hapat e mësipërm.

50

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të ngjyrosin disa gjethe.

Pas ngjyrosjes së gjetheve, i shtypin imazhet në fletë të bardha duke e ndjekur modelin e dhënë në libër.

Përdorin gjethe me forma dhe madhësi të ndryshme.

Ato i ngjyrosin me ngjyra akuarele ose me tempera dhe brusha.

Shtypjen e bëjnë në fletë të bardha dhe në këtë mënyrë krijojnë imazhe grafike të gjetheve në fletë.

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Komente, diskutime

Nxënësit i ekspozojnë punimet në tabelë dhe reflektojnë duke i analizuar ato për saktësinë se si janë punuar imazhet grafike, nëse i mungon diçka punimit etj.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në kategorizimin e ngjashmërive dhe dallimeve në mes të grafikës dhe pikturës, për saktësinë e shtypjes dhe krijimit të imazheve grafike me gjethe sipas udhëzimeve në libër.

Detyrë:

Të shtypë imazhe grafike me mollë në letër të bardhë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon drejtimet, mediumet e ndryshme artistike, si dhe modelon skulptura të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e skulpturave dydimensionale dhe tridimensionale;
- Analizon llojet e skulpturave;
- Krijon skulptura me materiale të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, plastelinë, karton, letër.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

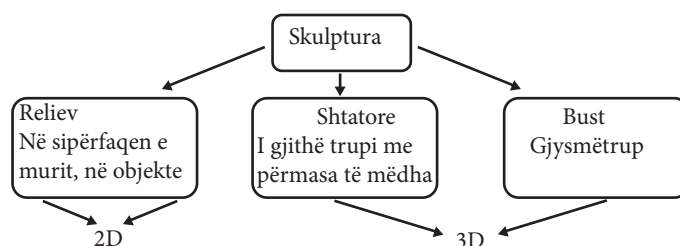
Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Paraqiten disa skulptura me projektor ose me ilustrime.

Udhëzohen nxënësit që të analizojnë, të diskutojnë dhe të bëjnë lidhjen mes tyre.

SKULPTURA

Skulptura është degë e artit figurativ në të cilën veprat artistike kanë formë tridimensionale, vendosen në hapësirë dhe shihen nga të gjitha anët.

Skulptura si paraqitje ndahet në: *figurë të plotë*, *bust* (gjysmëtrup), *shtatore* dhe *reliev*.

Busti është skulpturë që punohet vetëm në gjysmëtrup, kurse shtatorja punohet në përmasa të mëdha dhe u kushtohet personaliteteve të njohura nga historia apo atyre të kohës.

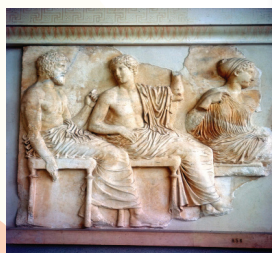
Relievi paraqet një skulpturë me formë dydimensionale të punuar në sipërfaqen e murit. Realizohet në objekte të ndryshme (p.sh. në mure dekoruese).

Bust - gjysmëtrup

Skulpturë - figurë e plotë

Skulpturë - reliev

Materialet për të krijuar një skulpturë

Materialet e punës për krijimin e një skulpture janë: argjila, druri, metali, mermeri, gurë të ndryshëm e të tjera dhe veglat e punës që i përshtaten materialit përkatës, ndërsa në shkollë përdoren materiale të përshtatshme dhe të lehta për krijimin e veprave shkollore, si: letra, kartoni, plastika, plastelina, argjila apo balta e të tjera.

Pyetje

- Çka është busti?
- Ç'është skulptura?
- Si ndahet skulptura?
- Cilat materiale i përdorim gjatë punimit të një skulpture?

Detyra 1

Realizo një skulpturë me plastelinë.

Detyra 2

Realizo një skulpturë me materiale shkollore (letra, karton e të tjera).

Detyra 3

Realizo një relief në një pllakë me materiale shkollore.

53

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Lexohet me ndalesa teksti nga libri. Pas çdo ndalese parashtrohen pyetjet:

Ndalesa 1: Ç'është skulptura?

Ndalesa 2: Si të ndahet? (*Bust, shtatore, relief.*)

Ç'është busti? Shtatorja? Relievi?

Ndalesa 3: Cilat materiale përdoren për skulpturën?

Përgjigje e mundshme: argjila, druri, metali, mermeri, gurët.

Në shkollë përdoren materiale të përshtatshme: letra, kartoni, plastelina, balta, argjila.

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Krijim i lirë

Nxënësit, në çifte, realizojnë nga një skulpturë.

Nxënësit 1: Të realizojnë skulpturë me plastelinë (në forma të ndryshme, sipas dëshirës);

Nxënësit 2: Të realizojnë skulpturë me letër, karton (trupa gjeometrikë).

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për analizën e llojeve të skulpturave 2D dhe 3D, përgjigjet e tyre dhe saktësinë në krijimin e skulpturave me materiale të ndryshme, sipas udhëzimeve në libër.

Detyrë:

Të realizojë një relief në një pllakë, me materiale shkollore.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Modelon skulptura të ndryshme

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II,7; III,1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Skulptura - Modelo elefantin

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Demonstron përdorimin e materialit për modelim.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Letra vizatimi, lapsa, sapun.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxiten nxënësit të flasin rreth skulpturës, duke u parashtruar disa pyetje:

- Si bëhet një skulpturë?
- Ku dallojnë nga pikturat?
- Me cilat materiale mund të realizojmë një skulpturë? _____ (Plastelina, argjila, balta, sapuni etj.)

Nxënësit njoftohen se do të realizojmë skulpturën e elefantit në sapun.

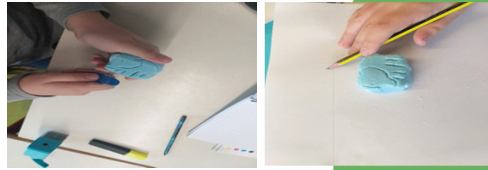
Skulptura

Punë praktike në klasë:

Modelo një elefant me sapun.

Mjetet e punës: sapuni, lapsi, mjetet për modelim.

1. Vizato një elefant në sapun.

2. Me mjete të modelimit, gdhende sapunin për ta krijuar formën e elefantit.

3. Theksoje formën e elefantit duke përdorur lapsin.

Skulptura

Punë praktike në klasë:

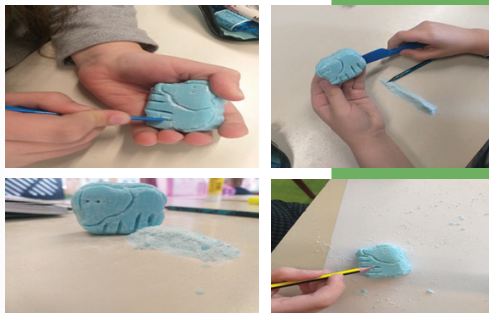
Modelo një elefant me sapun.

Mjetet e punës: sapuni, lapsi, mjetet për modelim.

1. Vizato një elefant në sapun.

2. Me mjete të modelimit, gdhende sapunin për ta krijuar formën e elefantit.

3. Theksoje formën e elefantit duke përdorur lapsin.

54

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari krijuese

Udhëzohen nxënësit të fillojnë të modelojnë një elefant në sapun.

1. Së pari, do të vizatohet një elefant.

2. Me mjete të modelimit, gdhendet sapuni për të krijuar formën e elefantit.

3. Theksohet forma e elefantit përmes lapsit.

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Turi i galerisë

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për punën e bërë.

Nxënësit shpjegojnë dhe këmbëjnë përvojën e tyre.

Përzgjidhen punimet më të mira: 1, 2 dhe 3, në bazë të shenjave (+) që kanë marrë. Ata që kanë më së shumti plusa, e zënë vendin e parë e kështu me radhë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, si dhe për mënyrën e demonstrimit të përdorimit të materialit në modelim.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Modelon skulptura të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3; 2.1; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Modelo lepurin

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Modelon lepurin sipas udhëzimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

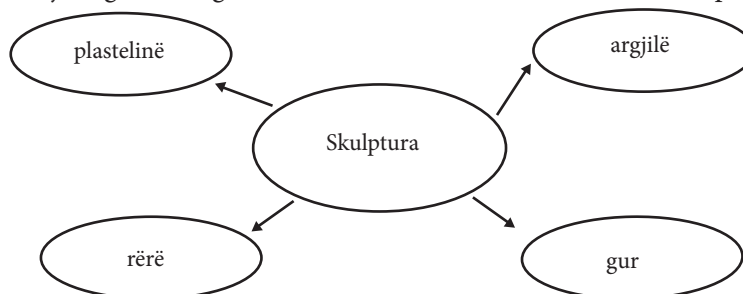
Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Letra vizatimi, lapsa, patate, shkopinj, mjete për modelim.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Pema e mendjes

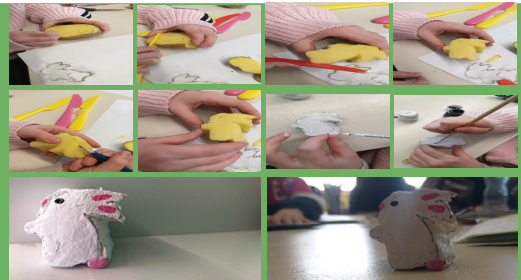
Paraqitet në tabelë një organizues grafik dhe kërkohen mendimet e nxënësve për temën: “Skulptura”.

Punë praktike në klasë:

Modelo një lepur me patate.

Mjetet e punës: patatja, shkopinjtë, mjetet për modelim, lapsi.

Aktivitetet në klasë: Krijimi i figurave të elefantit, peshkut dhe lepurit nga secili grup:

1. Nxënësit ndahen në tri grupe;
2. Në pjesën e parë, grupi I krijon elefantin, grupi II peshkun, ndërsa grupi III lepurin;
3. Në pjesën e dytë, grupi I krijon peshkun, grupi II lepurin dhe grupi III elefantin;
4. Në pjesën e tretë, grupi I krijon lepurin, grupi II elefantin, ndërsa grupi III peshkun;
5. Pas përfundimit të të tria figurave nga të tria grupet, nxënësit diskutojnë dhe vlerësojnë punët e njëri-tjetrit.

Bashkë me prindërit ose mësuesin/en, hulumtoni në internet për skulptura të ndryshme.

Punë praktike në klasë:

Modelo një lepur me patate.

Mjetet e punës: patatja, shkopinjtë, mjetet për modelim, lapsi.

Aktivitet në klasë: Krijimi i figurave të elefantit, peshkut dhe lepurit nga secili grup:

1. Nxënësit ndahen në tri grupe;
2. Në pjesën e parë, grupi I krijon elefantin, grupi II peshkun, ndërsa grupi III lepurin;
3. Në pjesën e dytë, grupi I krijon peshkun, grupi II lepurin dhe grupi III elefantin;
4. Në pjesën e tretë, grupi I krijon lepurin, grupi II elefantin, ndërsa grupi III peshkun;
5. Pas përfundimit të të tria figurave nga të tria grupet, nxënësit diskutojnë dhe vlerësojnë punët e njëri-tjetrit.

Bashkë me prindërit ose mësuesin/en, hulumtoni në internet për skulptura të ndryshme.

55

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Punë e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të fillojnë të modelojnë një lepur me patate.

1. Së pari, do të vizatohet një lepur.
2. Me mjete të modelimit, patates i jepet forma e lepurit.
3. Theksohet forma e lepurit përmes lapsit.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit
Diskutim

Me projektor paraqiten skulptura të ndryshme të skulptorëve profesionistë.

Nxënësit diskutojnë rreth materialeve të përdorura, si dhe rreth realizimit të tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, si dhe për saktësinë e modelimit të lepurit.

Detyrë:

Të modelojë një peshk, me argjilë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Artet aplikative

Rezultatet e të nxënit të temës:

Modelon skulptura të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.4, II,7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Artet aplikative

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e ndryshme të artit aplikativ;
- Disenjon një logo të shkollës.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra të ujit, letër vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendimi sjell mendimin

Paraprakisht përgatiten fotografi të ndryshme të llojeve të ndryshme të artit aplikativ. Figurat ngjiten në tabelë, pastaj parashtrihen disa pyetje:

- Çfarë po shihni në tabelë?
- Si quhen këto?
- Çfarë do të thotë fjala *disenj*?

Nxënësit njoftohen se do të mësojnë për artin aplikativ dhe llojet e artit aplikativ.

ARTET APLIKATIVE

Derisa veprat artistike të artit figurativ vlerësohen kryesisht për shprehjen e imagjinatës dhe të së bukurës, artet aplikative përdorin disenin artistik dhe dekorimin, për të krijuar objekte që janë estetikisht të bukura dhe të dobishme.

Llojet e arteve aplikative

Pra, artet e aplikuar përfshijnë: disenjin industrial, disenjin grafik, arkitekturën, disenjin e brendshëm (enterierin), disenjin e modës, disenjin e tekstilit, reklamat dhe komunikimin vizual. Gjithashtu, ato përfshijnë edhe shumicën e llojeve të artit dekorativ, si: thurjen e koshave apo të shportave, të qilimave, qeramikën, prodhimin e stolive e të tjera.

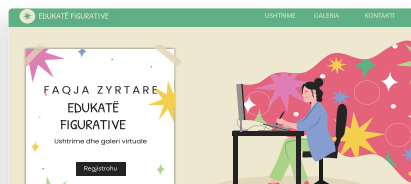
Disenji industrial

Disenji industrial kombinon artin, biznesin dhe inxhinierinë, për të krijuar produkte që njerëzit i përdorin çdo ditë, si: makina, pajisje shtëpiake dhe lodra.

Disenji grafik

Disenji grafik përkufizohet si art që komunikon ide ose mesazhe përmes pamjeve vizuale, të cilat mund të jenë të thjeshta në formë të një logoje, deri tek ato më të ndërlikuarat, si një faqe interneti.

Disenji i brendshëm

Disenji i brendshëm (entieri) i bën hapësirat e brendshme funksionale, të sigurta dhe të bukura, duke zgjedhur artikuj dekorativë, si: ngjyrat, ndriçimi dhe materialet.

57

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen t'i lexojnë informacionet rreth artit aplikativ, t'i analizojnë shembujt e dhënë në libër.

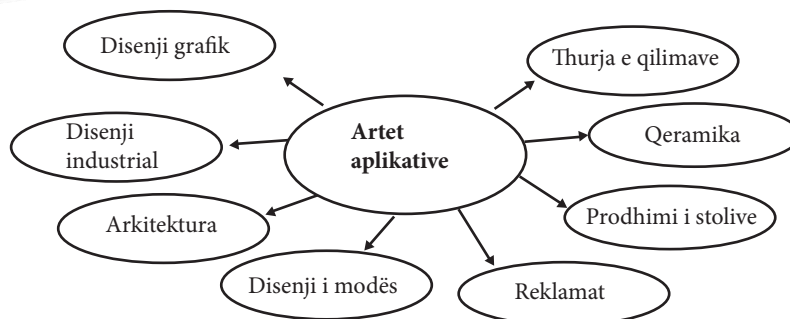
Derisa veprat artistike të artit figurativ vlerësohen kryesisht për shprehjen e imagjinatës dhe të së bukurës, artet aplikative përdorin disenin artistik dhe dekorimin për të krijuar objekte që janë estetikisht të bukura dhe të dobishme.

Më pas, nxënësit do të disenjojnë një logo të shkollës.

Përforsimi:
Konsolidim i të nxënit
Pema e mendjes

Në tabelë, paraqitet një organizues grafik dhe shënohen llojet e artit aplikativ.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për angazhimin e tyre në diskutimin për temën dhe saktësinë e disenjimit të logos së shkollës.

Detyrë:

Të krijojë një model të veshjes nga tradita jonë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Artet aplikative

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon veshje të vogla nga materiale të ndryshme të tekstilit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3,II.1.4.5,VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3,2.1,3.1,4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Veshjet kombëtare – punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për artet aplikative;
- Realizon veshje kombëtare nga tekstili;
- Demonstron mënyrën e realizimit të veshjeve nga tekstili.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Gjilpëra, materiale të bardha, penj, gërshërë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

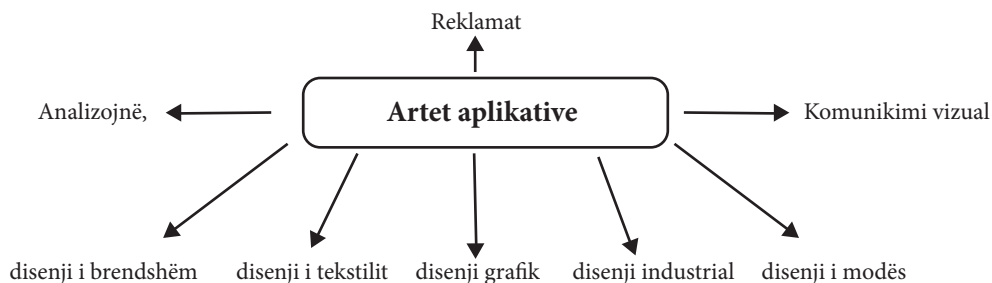

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Përvijim i të menduarit

Udhëzohen nxënësit që të shprehin mendime për artet aplikative.

Artet aplikative

Punë praktike në klasë

Duke u bazuar në fotografitë e dhëna, krijoni me letra me ngjyrë veshjet kombëtare.

Mjetet e punës: letrat me ngjyrë, ngjitës, gërshërët.

60

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të krijojnë një model të veshjes nga tradita jonë.

Duke përdorur material të bardhë, gjilpëra, penj me ngjyra dhe gërshërë, krijojnë modele të veshjeve kombëtare.

Jepen udhëzimet:

1. Vizatoje këmbishën, tirqit, fustanin me material të bardhë;
2. Priti me gërshërë këmbishën, pantollonat, fustanin;
3. Qepi me gjilpërë këmbishën, pantollonat, fustanin;
4. Puno nga një jelek për dy gjinitë, një brez dhe pjesën e përparme të veshjes së grave.

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë veshjet e krijuara dhe demonstrojnë se si i kanë punuar.

Analizojnë duke pyetur se a janë krijuar veshjet ashtu si i kanë planifikuar të punohen.

Jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin, përgjigjet lidhur me artet aplikative, saktësinë në krijimin e veshjeve kombëtare me materiale nga tekstili sipas udhëzimeve në libër dhe demonstrimin e punës së kryer.

Detyrë:

Të disenjojë një model të veshjeve sipas dëshirës, me materiale nga tekstili.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Qeramika

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon drejtimet dhe mediumet e ndryshme artistike, modelon enë të vogla nga argjila.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arti i qeramikës

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për enët nga balta;
- Dallon elementet themelore të artit të qeramikës;
- Krijon me dorë enë nga balta.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Baltë, ngjyra, forma të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

Paraqiten disa enë të ndryshme nga balta para nxënësve në klasë.

Parashtrohen pyetjet:

- Çfarë janë këto enë? A keni në shtëpi enë të tilla?

Përgjigje të mundshme: *Enë për zbukurim, enë që i kanë përdorur më parë.*

- Çfarë materiali kanë ato?

Janë nga balta...

- Kur janë përdorur këto enë?

Në të kaluarën...

- A keni ide se si janë punuar?

Me makina... me dorë, me ndonjë formë të caktuar...

ART I QERAMIKËS

Arti i qeramikës është arti ose teknika e krijimit të objekteve prej balte dhe materialeve të ngjashme, të cilat pastaj piqen.

Qeramika është teknikë e arteve aplikative. Përdorimi i saj daton që nga kohërat e lashta, duke marrë përzierje balte, pluhur e ujë dhe duke i dhënë formën e dëshiruar. Pasi qeramika të jetë formësuar, ajo piqet në një furrë me temperaturë të lartë.

Artistët që merren me qeramikë krijojnë dhe formësojnë vepra arti nga balta, shpesh duke përdorur një rrotë poçari dhe mjete të tjera. Në këtë mënyrë krijohen enë balte, vazo dhe pllaka.

Punëdorja e qeramikës është teknika më e vjetër që ju mundëson të krijoni forma me balte me duar, duke përdorur mjete të thjeshta.

Elementet themelore të artit të qeramikës janë: forma e objektit dhe dekorimi i tij me ngjyrë.

Puna me dorë

Puna me rrotë

Furra

Enë nga balta

Vazo nga balta

Pyetje

- Çka mund të krijomë me qeramikë?
- Si krijohen format e artit të qeramikës?
- Me cilat mjete punohet qeramika?
- Në vendin tonë, a ka objekte ose fabrika ku punohet me qeramikë?

63

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Lexohet teksti me ndalesa dhe pas çdo ndalese parashtrohen pyetje:

Ndalesa 1: Çka është arti i qeramikës?

Krijim i objekteve prej balte dhe të ngjashme të trajtuara me pjekje.

Ndalesa 2: Me çka krijohen format e artit të qeramikës?

Me dorë, me rrotë, furra.

Nxënësit i vëzhgojnë ilustrimet në libër dhe shohin mjetet e punës, si: balta, rrotë poçari, ngjyrat, rrota, furra.

Cilat janë elementet themelore të artit të qeramikës?

1. Forma e objektit,

2. Dekorimi i tij me ngjyrë.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Krijim i lirë

Nxënësit vështrojnë shembujt nga libri: enë, vazo dhe poçe.

Udhëzohen të krijojnë me dorë enë nga balta dhe ta ngjyrosin atë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin lidhur me enët nga balta, përgjigjet që i japin lidhur me temën, saktësinë në dallimin e elementeve themelore të artit të qeramikës dhe krijimin e enëve nga balta, me dorë, sipas udhëzimeve.

Detyrë:

Të krijojnë me dorë vazo nga balta, ta punojë dhe ta pjekë në temperaturë të lartë (me ndihmën e një të rrituri).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore.

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Arti i qeramikës

Rezultatet e të nxënit të temës:

Modelon enë të vogla nga argjila.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; III.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Qeramika - Krijo një enë nga balta

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për artin e qeramikës;
- Krijon enë nga balta.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Argjilë, brusha, ngjyra tempera ose akuarele.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathhtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i përbashkët

Nxënësit do të diskutojnë për njohuritë e fituara nga ora e kaluar për artin e qeramikës.

Tregojnë se si mund të realizohet një krijim me baltë.

Elementet themelore të artit të qeramikës janë forma e objektit dhe dekorimi i tij me ngjyrë.

Qeramika

Punë praktike në klasë:

Krijo me dorë një enë nga balta dhe ngjyrose.

Mjetet e punës: argjila, brusha, ngjyrat tempera ose të ujit.

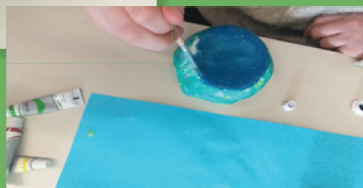
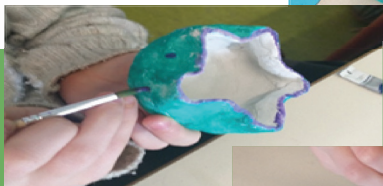
1. Krijoje formën e vazos.

2. Theksoje formën e saj në pjesën e jashtme.

3. Ngjyrose atë.

65

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që sipas udhëzimit në libër të krijojnë një enë nga balta dhe më pas ta ngjyrosin atë.

Së pari, do të krijojnë formën e vazos, pastaj theksojnë formën e saj në pjesën e jashtme dhe në fund bëhet ngjyrosja.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit
Turi i galerisë

Punimet e nxënësve vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për secilin krijim të tyre.

Parashtrohen pyetjet për punën e bërë:

- A ishte lehtë të bëhej forma e vazos nga balta?
- Ku patët vështirësi?
- Si e realizuat ngjyrosjen?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për angazhimin e tyre në diskutimin për temën dhe për krijimin e enës nga balta.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Disenji i tekstilit

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon disenje tekstili sipas një teme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; II.7; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji i tekstilit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Krijon disenj me qëndisje në pëlthurë.
- Shkruan një tekst rreth disenjit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Argjilë, brusha, ngjyra tempera ose akuarele.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i njohurive paraprake

Nxënësve u shpjegohet se fjala *disenji* ka prejardhje nga anglishtja dhe do të thotë *formësim artistik i një ideje*. Disenji i tekstilit është një nga artet aplikative që merret me disenjimin dhe modelimin e pëlthurave që gjejnë përdorim në veshje, mbulesa, perde etj. Disenji i tekstilit ndahet në tri disiplina kryesore: disenji i tekstilit të printuar, disenji i thurur dhe disenji i tekstilit me mjete të përziera. Pastaj zhvillohet një diskutim i përbashkët rreth njohurive paraprake për disenjin dhe llojet e disenjit.

DISENJI I TEKSTILIT

Disenji i tekstilit është një nga artet aplikative që merret me disenjimin dhe modelimin e pëlthurave që gjejnë përdorim në veshje, mbulesa, perde e të tjera.

Disenji i tekstilit ndahet në tri disiplina kryesore: *disenji i tekstilit të printuar* (të shtypur), *disenji i tekstilit të endur* (të thurur) dhe *disenji i tekstilit me mjete të përziera* (me makina për qëndisje, me programe kompjuterike për disenj e të tjera). Secila prej tyre përdor metoda të ndryshme për të prodhuar një pëlthurë të zbukuruar sipërfaqësore.

Printimet ose motivet në pëlthurë janë elemente që ia shtojnë një veçori interesante veshjes dhe e bëjnë atë të duket më tërheqëse.

Disenji i tekstilit është zhvilluar dhe ka arritur të bëhet një pjesë përbërëse e disiplinave të tjera, si: modës, disenjit të brendshëm (enterierit) dhe arteve të bukura.

Printer

Makinë për qepje

Makinë për qëndisje

Endje ose thurje

Qëndisje

Qëndisje

Xhinse (denim)

Pambuk

Pyetje

- Çfarë është disenji?
- Çfarë elementesh mund të qëndisim?
- Si ndahet disenji i tekstilit?

DISENJI I TEKSTILIT

Disenji i tekstilit është një nga artet aplikative që merret me disenjimin dhe modelimin e pëlhurave që gjejnë përdorim në veshje, mbulesa, perde e të tjera.

Disenji i tekstilit ndahet në tri disiplina kryesore: *disenji i tekstilit të printuar* (të shtypur), *disenji i tekstilit të endur* (të thurur) dhe *disenji i tekstilit me mjete të përziera* (me makina për qëndisje, me programe kompjuterike për disenj e të tjera). Secila prej tyre përdor metoda të ndryshme për të prodhuar një pëlhurë të zbukuruar sipërfaqësore.

Printimet ose motivet në pëlhurë janë elemente që ia shtojnë një veçori interesante veshjes dhe e bëjnë atë të duket më tërheqëse.

Disenji i tekstilit është zhvilluar dhe ka arritur të bëhet një pjesë përbërëse e disiplinave të tjera, si: modës, disenjit të brendshëm (entierit) dhe arteve të bukura.

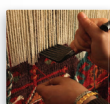
Printer

Makinë për qepje

Makinë për qëndisje

Endje ose thurje

Qëndisje

Qëndisje

Xhise (denim)

Pambuk

Pyetje

- Çfarë është disenji?
- Çfarë elementesh mund të qëndisim?
- Si ndahet disenji i tekstilit?

67

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që të shikojnë shembujt e dhënë në libër, si: shembujt e mjeteve të punës, shembujt me printime, endje ose thurje, qëndisje, dhe shembujt e pëlhurave.

Pasi të analizohen shembujt e dhënë, nxënësit krijojnë një disenj të pëlhurës në letër.

Më pas, udhëzohen t'i mbyllin sytë dhe t'i imagjinojnë lulet. Pastaj do të krijojnë një disenj me qëndisje të luleve në pëlhurë. Parashtrihen pyetjet nga teksti.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit
Pesëvargëshi

Nxënësit ndahen në grupe me rreth katër deri në gjashtë nxënës, udhëzohen për hartimin e pesëvargëshit me temë *Disenji*.

Disenji

i bukur punohet i përdorshëm

Disenji është art.

Formësim

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, si dhe për mënyrën e disenjimit në pëlhurë.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon disenje grafike sipas një teme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3,2.1,3.1,4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji - Krijo një film vizatimor

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e disenjit të tekstilit;
- Realizon disenje grafike sipas shembullit;
- Analizon mesazhin e fimit vizatimor.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, letra vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Parashtrohet pyetja: *Çfarë dini për disenjin e tekstilit?*

Nxënësit udhëzohen të shprehin sa më shumë mendime për disenjin e tekstilit, si:

- i thurur;
- i endur;
- i printuar;
- i shtypur;
- me makina;
- me qëndisje;
- program kompjuterik.

Disenji

Punë praktike në klasë:

Krijo një film vizatimor.

Klasa ndahet në grupe ku secili grup jep idenë për të krijuar një film vizatimor, përmes të cilit përcjell një mesazh pozitiv.

Disenji

Punë praktike në klasë:

Krijo një film vizatimor.

Klasa ndahet në grupe ku secili grup jep idenë për të krijuar një film vizatimor, përmes të cilit përcjell një mesazh pozitiv.

68

Rrobat, veshjet e ndryshme punohen me lloje të ndryshme të disenjeve.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të krijojnë një disenj grafik sipas një teme.

Ata krijojnë një film vizatimor sipas shembullit në libër.

Idetë i vizatojnë në fletë A4.

Skicojnë figurat që dëshirojnë t'i paraqesin.

I ngjyrosin ato sipas dëshirës.

Japin një mesazh përmes filmit vizatimor.

Përforcimi:
Konsolidim i të nxënit

Mendo, puno në dyshe, thuaja grupit

Nxënësit ndahen në dyshe.

I analizojnë vizatimet e njëri-tjetrit në dyshe, duke gjetur mesazhin e filmit vizatimor.

Në fund, secili çift ua tregon të tjerëve vizatimet e disenjuara dhe mesazhet e tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të disenjit të tekstilit, saktësinë në realizimin e disenjit grafik të një filmi vizatimor dhe analizën e mesazhit të filmit të disenjuar.

Detyrë:

Të disenojë një tregim me anë të vizatimit dhe ta shkruajë mesazhin e tij.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Disenji i tekstilit

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon disenje tekstile sipas një teme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4, II.7,8; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji - punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon disenjin e tekstilit në fotografitë e paraqitura;
- Krijon qëndisje në pëlthurë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, penj, gjilpëra, mjete të punës në formë rrethi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendimi sjell mendimin

Paraprakisht përgatiten fotografi të ndryshme të disenjit në tekstil. Figurat ngjiten në tabelë, pastaj parashtrihen disa pyetje:

- Çfarë po shihni në tabelë?
- Si quhen këto?
- A keni provuar ndonjëherë të krijoni disenj duke qëndisur në pëlthurë?

Nxënësit i shprehin mendimet e tyre.

Punë praktike në klasë:

Krijoj një disenj me qëndisje në pëlthurë.

Mjetet e punës: lapsi, penjtë, gjilpëra, mjeti i punës në formë të rrethit.

1. Vizato një lule.

2. Qëndise me gjilpërë dhe penj dhe jepi formën asaj.

Detyra

Detyra 1

Krijo një disenj me qëndisje të luleve në pëlthurë.

Pyetje

- A mund të listosh disa prej gjërave që ke në shtëpi, e që janë të qëndisura?
- Cilat janë mjetet e punës për qëndisje?
- Si mund të krijojmë një film vizatimor për këtë temë?

70

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Punë praktike

Udhëzohen nxënësit që t'i analizojnë shembujt e dhënë në libër.

Më pas, duke u bazuar në libër, do të krijojnë një disenj duke qëndisur në pëlthurë.

Së pari, me laps do të vizatojnë një lule me madhësi mesatare në mes të mjetit të punës në formë rrethi.

Pastaj, me gjilpërë dhe me penj, do të qëndisin mbi të, duke u bazuar në formën e dhënë me laps.

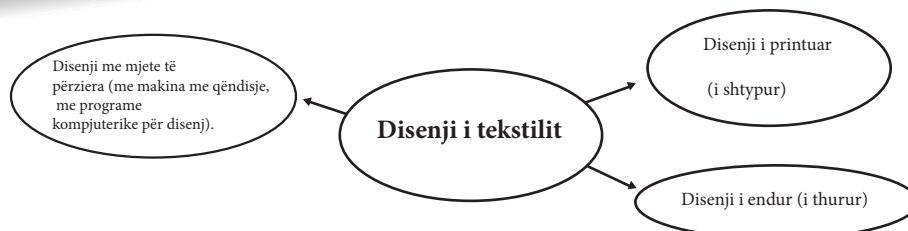

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Pema e mendjes

Më pas, në tabelë paraqitet një organizues grafik dhe shkruhen llojet e disenjit të tekstilit.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e disenjit të tekstilit në fotografitë e paraqitura, si dhe për saktësinë e qëndisjes në pëlthurë.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Fotografia artistike

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon fotografi artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Fotografia artistike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon llojet e fotografisë;
- Vizaton përmes fotografisë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Letra vizatimi, lapsa, aparat fotografik.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i njohurive paraprake

Nxënësve u shpjegohet koncepti *fotografi*. Fotografia e artit të bukur është vepër artistike, e cila përdoret për shprehje krijuese, përmes së cilës artisti regjistron një skenë ashtu siç është, pa ndërhyrje, pra, kërkon të krijojë diçka të bukur përmes fotografisë.

Pastaj zhvillohet një diskutim i përbashkët rreth njohurive paraprake për fotografitë dhe llojet e fotografisë.

FOTOGRAFIA ARTISTIKE

Fotografia e artit të bukur është vepër artistike e krijuar në përputhje me vizionin e artistit apo artistes që përmes saj shpreh një ide, mesazh apo emocion.

Vepra artistike e përdor fotografinë si mjetin e zgjedhur të artistit a artistes për shprehje krijuese, përmes së cilës regjistron një skenë, ashtu siç ka ndodhur realisht, pa asnjë ndërhyrje. Pra, artisti kërkon që të krijojë diçka të bukur përmes fotografisë.

Fotografet e arteve të bukura që krijojnë fotografi artistike, përveç talentit artistik dhe kreativitetit, duhet të kenë edhe njohuri në përdorimin e lenteve dhe të ndriçimit, andaj edhe shumica prej tyre përdorin filma tradicionale.

Zhvillimi i teknologjisë dhe teknika digjitale bënë që fotografia si një formë arti të zhvillohet, duke u mundësuar fotografëve të manipulojnë me imazhet/pamjet e tyre, për t'iu përgjigjur shprehjes së tyre artistike.

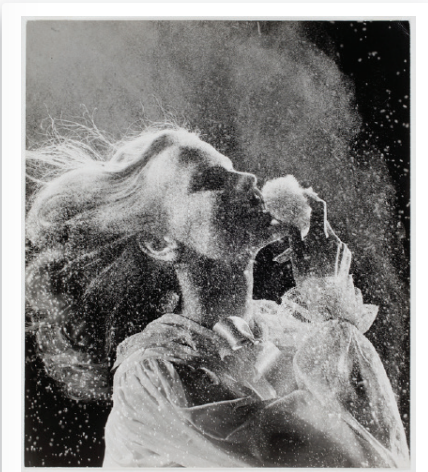
Disa nga llojet apo kategoritë e fotografisë janë: *fotografia portret, fotografia e peizazhit, fotografia e kafshëve, fotografia nga ngjarjet sportive, fotografia arkitekturore, fotografia e modës* e të tjera.

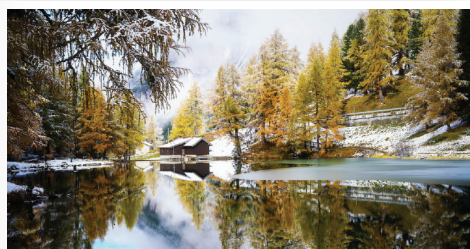
Tefta Tashko,
Kel Marubi,
fotografi e portretit, 1936

Ketri në Kamenicë,
Arian Mavriqi,
fotografi e kafshëve

Powder Puff (për revistën *Vogue*),
Gjon Mili,
fotografi e modës, 1943

Zvicra,
Burim Muqa,
fotografi e peizazhit,
2020

72

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Nxënësit në oborrin e shkollës do të realizojnë një fotografi të natyrës (fotot duhet të shtypen dhe t'u shpërndahen nxënësve).

Gjatë kohës së shtypjes të fotografive, ata përgatit-
en për ta vizatuar fotografinë e realizuar.
Pasi t'i marrin ato, fillojnë të vizatojnë pamjen e
njëjtë në fletën e vizatimit.

Udhëzohen që të përpiqen të vizatojnë pamjen
ashtu si në fotografi.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Diskutim, analizë

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës
dhe diskutohet për punën e bërë.

Më pas, nxënësit udhëzohen që të shikojnë shem-
bujt e dhënë në libër, si: llojet e aparateve (kamer-
ave) dhe llojet e fotografive.

Analizohen të gjitha llojet e fotografive të paraqitura në libër: fotografia portret, fotografia e peizazhit, fotografia e kafshëve, fotografia nga ngjarjet sportive, fotografia arkitekturore, fotografia e modës etj.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të fotografisë dhe saktësinë e vizatimit nga fotografia.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore.

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Arkitektura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon objekte të vogla të arkitekturës me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3; 2.1; 3.4; 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arkitektura

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për arkitekturën në mënyrë aktive;
- Pret figurën e vizatuar;
- Ngjyros banesën/shtëpinë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Karton, gërvshërë, ngjitës, brushë, laps, ngjyra të ujit.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxiten nxënësit të flasin rreth arkitekturës, duke i shikuar fotografitë e ndërtesave dhe hapësirave të ngjitura në tabelë:

- Çfarë shihni në tabelë?
- A dallojnë ato nga njëra-tjetra?
- Pse dallojnë ato?
- Si duhet të ndërtohet një ndërtesë?

Arkitektura është arti dhe teknika e projektimit e ndërtimit të hapësirës në të cilën ne jetojmë.

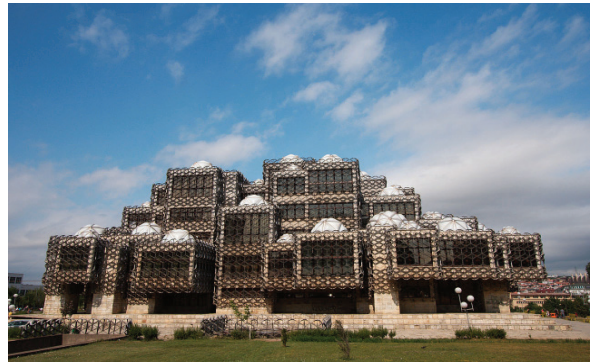
ARKITEKTURA

Arkitektura është arti dhe teknika e projektimit dhe e ndërtimit të hapësirës në të cilën jetojmë dhe banojmë. Ajo hapësirë/ndërtesë duhet të jetë e planifikuar, e përdorshme, dhe komode.

Pra, qëllimi i arkitekturës është plotësimi i nevojave dhe i kërkesave, duke krijuar hapësira të jetesës që do ta përmirësojnë jetën e njeriut. Kjo arrihet varësisht nga kreativiteti i arkitektit a arkitektes bashkë me ndërlidhjen e teknologjisë me të bukurën apo estetikën.

Veprat arkitekturore, në formën materiale të ndërtesave, shpeshherë perceptohen si simbole kulturore dhe si vepra arti.

Arkitektura hyn tek artet aplikative dhe merret me ndërtimin e objekteve të banimit dhe objekteve të punës, fabrikave, objekteve sportive e kulturore, objekteve fetare etj.

Biblioteka Kombëtare e Kosovës "Pjetër Bogdani"
nga arkitekti kroat Andrija Mutnjakovic,
e ndërtuar në vitin 1974

Kompleksi banimi (Emin Gjiku) - Muzeu Etnologjik,
i ndërtuar në shek. XVIII

Pyetje

- Bashkë me mësuesin/en, dalloni ndërtimet e vjetra prej të reja.
- Flisni për karakteristikat e tyre.
- Në cilat raste në jetën e përditshme ne kemi nevojë për një arkitekt? Diskutoni.

76

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Udhëzohen nxënësit që të krijojnë maketin e shtëpisë apo banesës me karton, duke përdorur mjete përkatëse për punë.

Së pari, do të vizatojnë një shtëpi në karton, pastaj do ta presin kartonin, t'i bashkojnë pjesët e shtëpisë përmes ngjitësit.

I vizatojnë derën, dritaret, kulmin dhe në fund i ngjyrosin me kujdë.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Diskutim, analizë

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës, diskutohet për punën e bërë.

Parashtrohen pyetjet:

- Si e realizove punimin?
- Po vizatimin, prerjen, ngjyrosjen?

Më pas, udhëzohen nxënësit të shikojnë shembujt e dhënë në libër, shembuj veprash arkitektonike.

Analizohen të gjithë shembujt e paraqitur në libër dhe diskutohet për secilin veç e veç.

Analizohen të gjitha llojet e fotografive të paraqitura në libër: fotografia portret, fotografia e peizazhit, fotografia e kafshëve, fotografia nga ngjarjet sportive, fotografia arkitekturore, fotografia e modës etj.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, për saktësinë e paraqitjes së shtëpisë/banesës në karton.

Detyrë:

Të krijojë maketin e shkollës dhe të hapësirës përreth.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Arkitektura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon objekte të arkitekturës me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arkitektura - Ndërto një qytet të vogël

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për arkitekturën;
- Krijon një qytet të vogël me karton;
- Analizon punimet e kryera në klasë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Lapsa, ngjyra, karton, gërsërë, ngjitës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

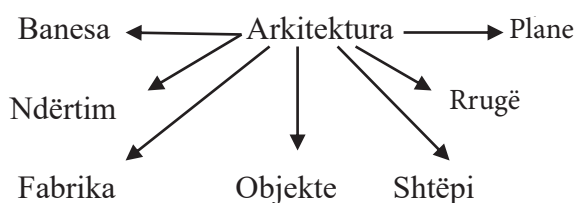
Përgatitja për të nxënë

Përvijim i të menduarit

Parashtrohet pyetja: - Çfarë dini për termin *arkitekturë*?

Nxënësit motivohen të shprehin sa më shumë mendime rreth fjalës së dhënë.

Plotësojnë organizuesin sipas shembullit:

Arkitektura

Punë praktike në klasë:

Ndërto një qytet të vogël.

Mjetet e punës: kartoni, ngjyrat tempera, brusha, paleta e ngjyrave, ngjitësi i letrës, fletat e bardha, gërsërë.

1. Prite me gërsërë kartonin në formë të shtëpisë dhe ngjyrose atë.

2. Vizatoji dhe ngjyrosi dritaret, derën dhe kulmin e shtëpisë sipas dëshirës.

3. Renditi shtëpitë në fletë të bardhë, duke i ngjitur me ngjitës.

78

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që të ndërtojnë një qytet të vogël me karton. Ata do të përdorin mjetet: karton, ngjyra tempera, brusha, paletë të ngjyrave, ngjitës.

Udhëzohen të ndjekin hapat si në libër:

1. Prite me gërshtë kartonin në formë të shtëpisë dhe ngjyrose atë;
2. Vizatoji dhe ngjyrosi sipas dëshirës dritaret, derën dhe kulmin e shtëpisë;
3. Renditi shtëpitë në fletë të bardhë, duke i ngjitur me ngjitës.

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit i ekspozojnë punimet e tyre dhe e vlerësojnë njëri-tjetrit me shenjën (+).

I analizojnë punimet e tyre, e arsyejnë punën e bërë, sipas pyetjeve:

- Çfarë ngjyra kanë përdorur? Pse i kanë përzgjedhur pikërisht ato ngjyra?

- Si i kanë ngjitur shtëpitë? Çfarë kishin ndryshuar? Pse?

I japin sugjerime njëri-tjetrit për përmirësime.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet dhe përgjigjet lidhur me arkitekturën, saktësinë në krijimin e një qyteti të vogël me karton dhe analizën e punimit të tij/saj.

Detyrë:

Të ndërtojë një ndërtesë me karton, sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Eksperienca (përvoja) artistike

Rezultatet e të nxënit të temës:

Merr pjesë në ekspozita shkollore dhe jashtëshkollore dhe në projekte të ndryshme artistike brenda dhe jashtë shkollës.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.3, II.1.4.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Eksperienca (përvoja) artistike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për ekspozitat dhe llojet e tyre;
- Tregon qëllimet e mbajtjes së ekspozitave të ndryshme;
- Kategorizon, duke klasifikuar ekspozitat sipas llojit të tyre.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Laps, letër vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shqipëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i përbashkët

Ekspozohen disa punime të nxënësve në klasë ose paraqiten përmes projektorit disa galeri të artit, muze etj.

Analizohen punimet nga përmbajtja, ngjyrat që janë përdorur, temat që janë trajtuar.

Nxënësit, duke diskutuar, i klasifikojnë llojet e ekspozitave: ekspozitat shkollore, galeri, muze, ekspozitat në klasë etj.

EKSPERIENCA (PËRVOJA) ARTISTIKE

Në temat e mëparshme, nxënësi ka përvetësuar elementet figurative dhe ka krijuar punime arti në të cilat ka shfaqur frymëzimin dhe imagjinatën vetanake për temën e dhënë. Që ta kultivojë kreativitetin dhe t'i avancojë njohuritë dhe shkathtësitë artistike, ai duhet ta ndajë përvojën krijuese me moshatarët e vet, përmes ekspozitave shkollore apo edhe atyre të klasës. Me ekspozitë nënkuptohet prezantimi i punimeve përmes të cilave secili nxënës në mënyrën e vet e ka pasqyruar temën e dhënë. Ekspozita e një klase është rast i mirë që nxënësit të diskutojnë rreth teknikave dhe elementeve të përdorura.

Ekspozitë e klasës

Ekspozitat shkollore organizohen për festën e shkollës, festat e ndryshme kombëtare ose për Ditën e Mësuesit, të përcjella edhe me aktivitete të tjera artistike, si: muzikore, interpretuese apo teatrale.

81

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Lexim i drejtuar

Udhëzohen nxënësit të lexojnë me ndalesa. Pas çdo ndalese, parashtrohen pyetjet:

Ndalesa 1: Ç'kuptojmë me fjalën *ekspozitë*?

(Vendi, salla ku vendosen punimet.)

Vështrohen shembujt nga ilustrimet e ekspozitave.

Ndalesa 2: Për çka organizohen ekspozitat shkollore?

Përgjigjet e mundshme: për festën e shkollës, festën kombëtare, ditën e mësuesit.

- Pse realizohen ekspozitat?

(Për ta njohur të kaluarën, historinë, kulturën, ngjarjet nga e kaluara.)

Vështrojnë shembujt nga ilustrimet, si: Muzeu i Krujës, Muzeu i Kosovës në Prishtinë.

Ndalesa 3: Si realizohet ekspozita virtuale?

(Me telefon ose me kompjuter, vizitohen online.)

Përforsimi: Konsolidim i të nxënit Shqyrtim kategorizues

Udhëzohen nxënësit t'i kategorizojnë ekspozitat

sipas llojit të tyre. Shembull:

Shkollore	Galeri	Muze	Klasë
Nivel shkolle	Ndërtesë-vend	Vend-ndërtesë	Vend
Ekspozohen	Ruhen-paraqiten	Ruhen-paraqiten	Ekspozohen
Punime, projekte	Veprat e artit	Veprat e artit	Punimet e nxënësve

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin, përgjigjet lidhur me ekspozitat dhe llojet e tyre, saktësinë në klasifikimin dhe kategorizimin e tyre sipas vendit kur realizohen dhe si realizohen.

Detyrë:

Të vizitojë një galeri të arteve ose një muze.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Fotografia artistike

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon fotografi artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.4; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Fotografia - punë praktike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Realizon fotografi me aparat;
- Vizaton përmes fotografisë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Letër vizatimi, laps, disa trupa gjeometrikë, aparat fotografik.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

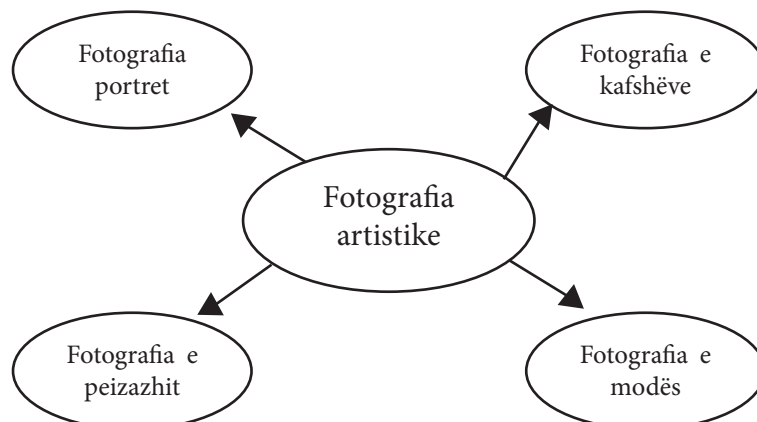

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Në tabelë paraqitet organizuesi grafik. Kërkohen mendimet e nxënësve.

Fotografia

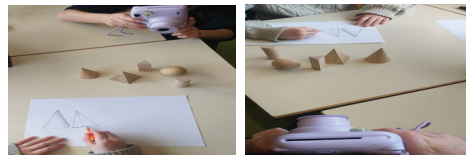
Punë praktike në klasë:

Realizo disa fotografi në klasë përmes aparatit fotografik.

1. Vendos disa trupa gjeometrikë mbi bankë.

2. Realizo disa fotografi duke përdorur dritën.

3. Diskutoji rezultatet e procesit të fotografimit me të tjerët.

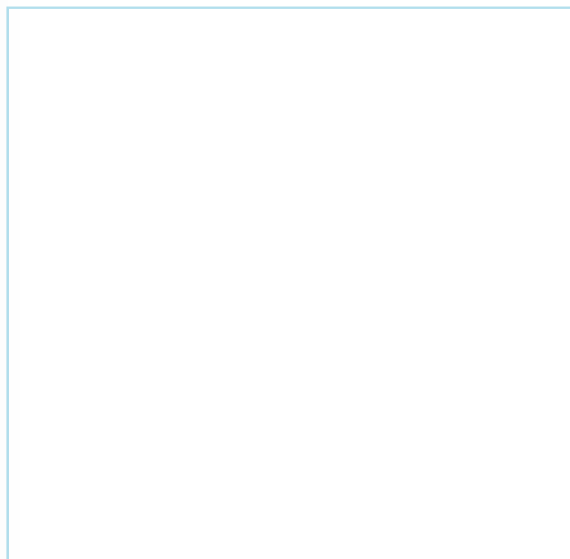

Klasa ndahet në tri grupe. Secili grup duhet të realizojë disa fotografi në oborr të shkollës me aparat fotografik dhe pastaj të diskutojë me grupet e tjera rreth realizimit.

Detyra

Detyra 1

Realizo një fotografi të natyrës dhe vizatoje më pas të njëjtën pamje. Bashkë me nxënësit e tjerë, analizoji dallimet.

Cilat janë llojet apo kategoritë e fotografisë?

74

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Nxënësit do të realizojnë disa fotografi me anë të aparatit fotografik.

Së pari, vendosen disa trupa gjeometrikë mbi bankë.

Pastaj realizohen disa fotografi, duke përdorur dritën.

Në fund, nxënësit do të vizatojnë trupat gjeometrikë në fletën e vizatimit.

Punimet e tyre vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për vizatimet, si rezultat i procesit të fotografimit.

Përforsimi:

Konsolidim i të nxënit

Diskutim i përbashkët

Me projektor paraqiten fotografi të ndryshme artistike.

Nxënësit i komentojnë fotografitë, tregojnë llojet e tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për realizimin e fotografive me aparat dhe për mënyrën e vizatimit të tyre.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon disa vepra të artistëve të njohur.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon disa periudha të ndryshme të artit;
- Njih disa vepra të artistëve shqiptarë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Libër, lapsa.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shoqëria dhe mjedisi, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Diskutim i përbashkët

Me projektor paraqiten vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme. Parashtrihen pyetje:

- Cilës periudhë i takon ky lloj arti?
- Çfarë materiale janë përdorur në artin parahistorik?
- Kush di të tregojë për periudhat e tjera? _____ Arti antik, klasik, mesjetar, i kohës moderne, bashkëkohor.

VEPRA ARTI DHE ARTISTË E ARTISTE TË NJOHURA TË PERIUDHAVE TË NDRYSHME

Përgjatë historisë, ka pasur periudha dhe lëvizje të ndryshme artistike. Secila lidhet me punën e artistëve a artiste që ndanin parime ose ide të ngjashme dhe stile, tema dhe teknika specifike. Veprat e artistike pasqyrojnë rrethanat historike, kulturore dhe sociale të periudhës kur janë krijuar.

Arti parahistorik përfshin periudhën më të hershme të shprehjes artistike njerëzore: atë para paraqitjes së gjuhës së shkruar. Ai ofron njohuri të vlefshme për jetën, besimet dhe afësitë krijuese të paraardhësve tanë të lashtë. Vizatimet dhe pikturat në shpella dhe shkëmbinj paraqesin figura të njerëzve, të kafshëve, skena gjuetie, si dhe objekte. Skulpturat parahistorike të krijuara në gur, me kocka ose materiale të tjera, janë punuar mjeshtërisht.

Arti i lashtë ose antik u përket traditave artistike dhe krijimeve të qytetërimeve të lashta që lulëzuan në vende të ndryshme të botës para Epokës së Re. Njihet për arkitekturën, skulpturën, qeramikën dhe pikturën monumentale. Kjo periudhë përfshin artin e Egjiptit të lashtë, që karakterizohet me piramidat dhe statujat; artin e Mesopotamisë, me pallatet monumentale, skulpturat dhe reliefet me skena mitologjike; artin e Greqisë së lashtë, me skulpturat (si Hedhësi i Diskut), arkitekturën (tempujt), qeramikën dhe pikturën e vazove; artin e Romës së lashtë, me portrete dhe amfiteatro, bustet dhe statujat e kuajve, mozaikët, afresket dhe artet dekorative; artin e Kinës së lashtë, i njohur për derdhjen në bronz, peizazhet, qeramikën dhe porcelanin; artin e lashtë të Majave (kryesisht Meksika e sotme), të njohur për piramidat, tempujt, skulpturën dhe muralet, ku përshkruhen tregime mitologjike dhe historike, si dhe njohuri astronomike.

Hymnesha në Fran,
figurë terrakote e gjetur në
Tjerretoren pranë Prishtinës,
5700-4500 para erës sonë.

Bizonët, kuajt dhe dreqët,
pikturë në shpellën
"Laskau" në Francë, e punuar
17,000 vjet më parë.

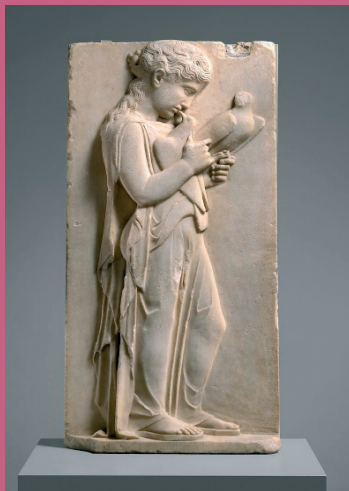

Njeriu iuan i Hohlenstein
Stradel, figurinë, Gjermani,
35,000 vjet para erës sonë.

Portret i bustit të një gruaje, bust, Roma e lashtë, shekulli i dytë.

Arti klasik përfshin artin e krijuar në Greqinë dhe Romën e lashtë, si dhe artin e periudhës së Rilindjes. Veçohet për rëndësinë që u jep ekuilibrit, harmonisë, proporcionit dhe bukurisë së idealizuar. Shpesh vlerësohet si art me forma të përkryera në pikturë dhe skulpturë, që pati ndikim të madh në artin dhe kulturën e sotme.

Steli varri mermeri e një vajze të vogël, mermer, Greqia e lashtë, 450-440 para erës sonë

Një djalë i ri që këndon dhe luan në kithorë, amforë terrakote (kavanoz), Greqia e lashtë, 490 para erës sonë.

85

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes DRTA

Udhëzohen nxënësit që tekstin në libër ta ndajnë në paragrafë dhe të fillojnë t'i lexojnë.

Lexohet paragrafi i parë (pjesa ku shkruhet për artin parahistorik). Analizohen fotografitë.

Kur nxënësit e përfundojnë leximin e këtij paragrafi, mbyllin librat, parashtrohen pyetje për pjesën e lexuar.

Më pas, vazhdohet me paragrafin e dytë, lexohet për artin antik, analizohen fotografitë, parashtrohen pyetjet.

Kështu vazhdohet edhe me paragrafët e tjerë.

Përforcimi: Konsolidim i të nxënit Punë e drejtuar

Nxënësit udhëzohen t'i analizojnë veprat artistike të dhëna në libër dhe të caktojnë se cilës periudhë i takojnë ato.

Më pas do të gjejnë titujt e dy veprave të artistëve shqiptarë (detyra 3.4).

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e periudhave të ndryshme të artit dhe për njohjen e disa veprave të artistëve shqiptarë.

Detyrë:

Të përshkruajë shkurtimisht përshtypjet dhe emocionet nga vizita në një muze ose galeri të artit.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** V

Tema: Vlerësimi estetik-artistik

Rezultatet e të nxënit të temës:

Kultivon shijen estetike në art.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.4; III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vlerësimi estetik-artistik

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Vlerëson veprat artistike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fletë A4, lapsa.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe (apo) me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathhtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxiten nxënësit të shprehin mendime rreth vlerësimit të veprave artistike. Parashtrohen pyetjet:

- Çka kuptoni me fjalën vlerësim?
- Si bëhet vlerësimi i veprave artistike?
- Në çka duhet të bazohemi për t'i vlerësuar ato?
- Si e kuptoni fjalën estetikë?

VLERËSIMI ESTETIKO-ARTISTIK

Veprat artistike, qofshin ato vizatime, piktura, grafika, skulptura, disenje apo fotografi, krijohen me shumë mjeshtri, duke përdorur elemente dhe parime figurative, mjete dhe vegla përkatëse. Artisti a artistja shpreh imagjinatën, emocionet dhe kreativitetin e vet përmes krijimeve.

Shikuesi, kur qëndron para veprës artistike, ndien kënaqësi, por edhe e vlerëson se çfarë është e bukur e çfarë jo. Me "të bukurën" janë marrë shumë artistë e filozofë, prej nga është zhvilluar edhe shkenca e njohur si estetikë, me qëllim që të përcaktohet vlera artistike e veprave të artit.

Përdorimi i elementeve dhe i parimeve figurative nga nxënësit për të krijuar punime bën që ata të fillojnë të japin vlerësim për krijimet e veta. Me këtë nxënësi fiton aftësi të vlerësimit jo vetëm punimet e shoqeve e shokëve të klasës, por edhe veprat e autorëve të tjerë në galeri dhe ekspozita.

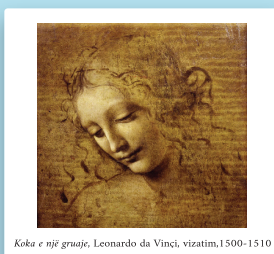
Vlerësimi estetik dhe artistik i një vepre artistike, përveç përmes diskutimit, mund të paraqitet edhe përmes vlerësimit me shkrim apo një eseje.

Analiza dhe vlerësimi estetik i një vepre artistike bëhet sipas shijes dhe këndvështrimit individual, duke marrë parasysh elementet dhe parimet figurative të përdorura, trajtat e formave dhe objekteve, porosinë që tenton ta përcjellë dhe individualitetin kreativ të autorit.

Detyra

Vlerësoji veprat artistike (me diskutime në klasë ose në formë eseje).

Koka e një gruaje, Leonardo da Vinci, vizatim, 1500-1510

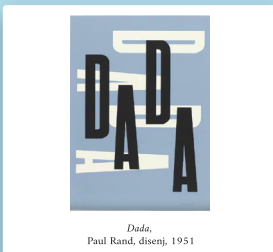
Dhoma e fjetjes, Vincent van Gog, pikturë, 1889

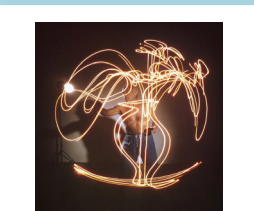
Në makinë, Roy Lichtenstein, grafikë, 1963

Forca e natyrës, Lorenzo Quinn, skulpturë, 2015

Dada, Paul Rand, diseni, 1951

Artisti: Pikaso, Gjon Mili, fotografi, 1949

91

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Di, dua të di, mësova

Shpërndahen fletët A4 të përgatitura paraprakisht nga mësuesja. Nxënësit ndahen në grupe dhe e plotësojnë kolonën e parë (di) me të gjitha informacionet që kanë rreth vlerësimit të veprave artistike.

Pastaj udhëzohen ta plotësojnë kolonën e dytë (dua të di).

Pasi ta plotësojnë edhe kolonën e dytë, bëhet leximi i tekstit.

Grupet shënojnë informacionin e ri rreth temës.

Më pas, përfaqësuesit e grupeve lexojnë shënimet sipas kolonave.

Di	Dua të di	Mësova

Përforcimi:

Konsolidim i të nxënit

Ese

Në fund të orës, nxënësit do të bëjnë vlerësimin e veprave artistike (në formë eseje).

Ata do të bëjnë vlerësimin e punimeve të paraqi-

tura në libër, si: vizatimit, pikturës, grafikës, skulpturës, disenjit dhe fotografisë artistike.

Më pas do të lexohen disa prej përshkrimeve të nxënësve.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, si dhe për mënyrën e vlerësimit të veprave artistike.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore.

